

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: У 2021. учешће прихода од доприноса у структури финансирања РФ ПИО износило је 84,4 одсто, а трансфери из буџета Републике 14,8 одсто. Остварени приходи и примања виши од расхода и издатака за 7,7 милијарди динара

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ИСПЛАТА ПРИНАДЛЕЖНОСТИ РЕДОВНА И СИГУРНА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарииа
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Солидарност, најљудскија вредност

Н иједан човек није острво, сам по себи целина, каже епиграф најпознатијег Хемингвејевог романа, сваки је човек део континента, део Земље. Заиста, безброј је начина на који су животи повезани једни с другима – наш живот се непрестано прелива у животе других, као што и други, често непознати, утичу непрекидно на наш пут. Та међузависност се некад разуме као ограничење – толерише се у мери у којој је неизбежно или због евентуалних предности које нуди, али ретко као димензија људског добра којој тежимо. Као да је одговорност за друге терет који нас омета у потрази за сопственим добром. Који ограничава наш напредак и слободу. И шта бива у случају када је туђа подршка нама потребна?

Иако је солидарност „најљудскија“ од свих потреба и насељава наш начин заједничког живота, ипак се некад чини неопипљива и измиче чврстим дефиницијама. Већина разуме да је то синоним за подршку, помоћ, заштиту али шта она тачно од нас у датим ситуацијама захтева понекад је изгледа нејасно.

Можда ћемо најмање погрешити ако усвојимо да је солидарност, пре свега и изнад свега, искуство блискости с другим људима, пре пракса него замисао, више активност него идеја и више ствар колективног деловања него појединачних карактеристика. Она је такође више од слогана или традиције, више од основе система социјалне сигурности у којем једна генерација брине о другој и више од саосећања за појединца у тешком положају. Солидарност је оно што држи заједницу на окупу, везивно ткиво или, како неки теоретичари кажу, врлина друштвеног милосрђа и пријатељства којом препознајемо нашу зависност од других. Солидар-

ност, дакле, највише зависи од идеје о томе шта значи бити „ми“. Јер – ако нико не живи сам и нико не греша сам, нико се ни не спасава сам.

Пандемија коронавируса изазвала је шок широм света. Криза невиђених размера извршила је трајан утицај на економију и друштво и још више повећала социјалну дезинтеграцију. Међутим, неочекивано, криза је открила велике ресурсе солидарности у данашњем свету, те смо свакодневно били сведоци самоорганизовања грађана и заједница који су се у тешким временима окупљали и радили раме уз раме са јавним здравственим и социјалним службама. Зато што је у таквим изузетним ситуацијама наше сопствено благостање најбоље осигурано када не брину сви само о себи, већ када што више њих покаже солидарност са другима. Без интереса, без промоције, уз веру да ће се и друга особа понашати на исти начин у сличним ситуацијама.

Током прве године пандемије, свеукупно највише помоћи – 35 одсто, пружено је за познате (породицу, пријатеље), али је чак 25 процената укупне помоћи размењено између пре тога непознатих људи, што је извесно створило сасвим нови друштвени капитал. Јер колико год да смо богати, колико год да смо паметни, не можемо се

заштитити ако други не заштите себе. Та свест о индивидуалној рањивости је, кажу психолози, основни модел солидарности.

Дакле, без обзира на то да ли се суочавамо са пандемијом, глобалним загревањем, неједнакошћу прихода, расизмом или родно заснованим насиљем, солидарност зависи од тога како ћемо се окупити. Она се дефинише начином на који разумемо и спроводимо нашу одговорност према другима, а у основи значи проналажење јединства усред разноликости и препознавање заједничких, универзалних вредности које нас чине људским бићима са достојанством.

Зато солидарност нема предрасуде као што су раса, пол, порекло, године, националност, вера или било која друга друштвена карактеристика. Она прелази све границе да помогне онима којима је помоћ потребна. Она има много аспеката и једину сврху – пружање подршке без интереса, без очекивања награде заузврат.

Солидарност такође захтева од сваког од нас да се унакрсно преиспитамо, да се осврнемо и размотримо да ли нам је потребна подупка по том питању.

Велике прилике да помогнемо другима ретко долазе, али оне мале, оне су ту сваки дан.

М. Јовановић

СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА ФОНДА ПИО

Добри резултати и унапређење пословних процеса

Помоћник директора РФ ПИО Лука Ракочевић, председник УО Фонда Данило Вујичић, директорка Фонда Драгана Калиновић, директор ПФ Славко Имрић, заменик директора РФ ПИО Реља Огњеновић и заменик директора РФ ПИО Александар Милошевић

Управни одбор Републичког фонда ПИО на седници одржаној 26. маја ове године усвојио је Извештај о раду РФ ПИО за 2021. годину и Извештај о финансијском пословању Фонда за 2021. годину.

Све планиране активности и циљеви Фонда остварени су уз расходе у оквирима Финансијског плана за 2021. годину. И поред пословања у другој заредом пандемијској години, исплата права из пензијског и инвалидског осигурања ни у једном тренутку није била угрожена и вршена је редовно.

Пензије и накнаде корисника од исплате за јануар 2021. године увећане су за 5,9 одсто, а пензионерима и корисницима привремених накнада (инвалиди рада друге и треће категорије по чл. 223 и 225 Закона о ПИО) и инвалидној деци у септембру 2021. исплаћена је и новчана помоћ у висини од 5.900 динара. Корисницима чија је висина пензије износила до 37.954,68 динара све време је исплаћиван и новчани износ као увећање уз пензију.

Учешће прихода од доприноса у структури финансирања Фонда износило је 84,4 одсто, а трансфера из буџета Републике 14,8 одсто. У 2021. години оства-

рени приходи и примања виши су од извршених расхода и издатака за 7,7 милијарди динара.

На име права из пензијског и инвалидског осигурања укупно је утрошено 705,32 милијарде динара, од тога 595,14 милијарди динара за исплату нето пензија за, у просеку, 1.688.494 корисника. За исплату новчаног износа као увећања уз пензију за пензије исплаћене у прошлој години утрошена је 13,31 милијарди динара, док је 10,15 милијарди динара исплаћено на име једнократне новчане помоћи од по 5.900 динара.

Током 2021. године у Фонду је поднето укупно 3.015.715 различитих захтева за решавање по којима је било потребно поступити, што је за 2,8 одсто мање него 2020. године.

У прошлој години обављено је и укупно 118.632 вештачења, од тога 79.045 вештачења по захтевима за остваривање права из ПИО, док је за потребе других државних органа обављено медицинско вештачење у првостепеном и другостепеном поступку за 39.587 особа.

Да би обезбедио континуитет у раду у условима пандемије, Фонд је током прошле године наставио да надограђује пословне процесе и унапређу-

је систем, нарочито у основној делатности, отварањем простора за дигитална решења, наградњом електронских услуга за грађане, потпуним преласком на електронску сарадњу са послодавцима и електронску размену података са институцијама, поједностављењем процедура у остваривању права из пензијског и инвалидског осигурања, као и отварањем нових канала комуникације са грађанима кроз најзаступљеније друштвене мреже.

Подсећамо да је у мају 2020. године Фонд за изузетно кратко време формирао веб портал е-Шалтер РФ ПИО путем кога су грађани могли електронски, на једноставнији и напреднији начин, да подносе захтеве за остваривање и коришћење права из ПИО, за издавање уверења и потврда, као и доказе који се уз захтев прилажу. Ради још бржег остваривања права из ПИО путем електронских сервиса, у априлу 2021. постављена је нова, унапређена верзија овог портала са неколико битних новина и погодности за кориснике. Фонд има услугу за пријем и обраду 117 захтева, па се може рећи да је овај електронски сервис међу најнапреднијима у државној управи.

Електронске сервисе Фонда намењене грађанима (Е захтеви, Увид у податке матичне евиденције осигураника и Када у пензију) у 2021. години користило је 565.303 особе, што је неупоредиво више у односу на 2020. годину, а преко Контакт центра Фонда обављено је око 200.000 сесија.

Током 2021. године на званичној веб презентацији Фонда забележено је 1.641.579 посета и приказана 3.687.351 страница. Преко сопствених друштвених мрежа Instagram и Facebook Фонд је, од фебруара 2021, активнијим приступом и интензивним објавама радио на популаризацији активности и делатности Фонда, информисујући грађане – кориснике друштвених мрежа, а крајем 2021. године покренут је YouTube канал РФ ПИО на адреси <https://www.youtube.com/channel/>.

Треба још истаћи да је мерењем задовољности корисника кроз анкете Фонд добио просечну оцену задовољства корисника 4,23. Позитиван став јавног мњења одраз је бољих резултата у основној делатности, знатно напреднијег корисничког сервиса и синхронизоване комуникације с јавношћу.

Јелена Томић

ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ О ТРОШКУ ФОНДА

У бањама 16.800 корисника пензија

Прелиминарне ранг листе корисника пензија који су остварили право на рехабилитацију у бањама о трошку Фонда ПИО у 2022. години објављене су 26. маја ове године на огласним таблама организација корисника пензија, односно Савеза пензионера Србије и Удружења пензионера Србије „Независност“, и огласним таблама свих организационих јединица Фонда. Приговор на прелиминарну ранг листу може се уложити у року од пет радних дана, односно у периоду од 27. маја до 2. јуна 2022. године. Комисија ће у року до три дана размотрити приговоре, након чега се формира коначна ранг листа корисника која ће бити објављена 8. јуна 2022. године.

Подсећамо да је Финансијским планом Фонда ПИО за ову годину за трошкове десетодневне рехабилитације у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима корисника са нижим пензијама издвојено нешто више од 552 милиона динара. То је 85 одсто од укупних средстава која су у овој години планирана на име друштвеног стандарда корисника пензија. С обзиром на износ који је опреде-

Рибарска бања

билитацију о трошку Фонда ПИО могли су, као и претходних година, да се јаве и пензионери који су то право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора, под условом да збир тих пензија не прелази 30.978 динара. Једном од измена Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија из 2020. године уведено је да корисници имају право на рехабилитацију о трошку Фонда једанпут у току коришћења пензије, што значи да могу отићи на бесплатан опоравак само уколико то право нису већ искористили по одредбама овог правилника. Том изменом средства

следи редован рад лекарских комисија које на основу лекарске документације корисника пензија доносе одлуку која је бања најбоља за сваког појединачно, да се не би догодило да неки корисник буде послат у бању која је контраиндикована његовом здравственом стању. Затим, Фонд писаним путем обавештава пензионера да је остварио право на рехабилитацију у некој од 25 бањских установа, обавештава га о списку области из којих се пружа рехабилитација, као и о спецификацији услуга које ће му обавезно бити омогућене. У исто време, Фонд доставља свакој установи списак корисника који се упућују на рехабилитацију, а позивање пензионера, договор око термина коришћења, њихов пријем у РХ центре према одређеном редоследу и динамици, посао је који обављају запослени у рехабилитационим центрима. Очекује се да први пензионери крену у бање већ крајем јуна.

Услуге које РХ центри пружају, у складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, подразумевају смештај у бањи и пун пансион, лекарски преглед приликом пријема са формирањем историје болести, ЕКГ, основне и циљане лабораторијске анализе, редовне лекарске визите радним данима, присуство дежурног лекара после подне, ноћу и нерадним данима. Такође, у опоравак су урачунате све терапијске процедуре из области из којих се пружају услуге – најмање три како је предвиђено Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија. Сваки корисник, након боравка у бањи добија и отпусну листу са извештајем о терапијама које је примио током боравка у РХ центру. Важно је рећи да Фонд ПИО сноси и трошкове за пратиоца слепог лица, као и пратиоца детета које је остварило право на породичну пензију а није способно за самосталан живот и рад.

Јелена Томић

Буковичка бања

љен за ове намене и у складу са просечним ценама, ове године ће на бесплатан опоравак у неки од 25 рехабилитационих центара бити упућено 16.800 пензионера, што је за 1.300 више него лане. Оглас је био расписан 5. априла 2022. године, а пријављивање корисника у удружењима, односно одборима корисника пензија са подручја филијале Фонда на којој корисник има пребивалиште трајало је до 21. априла.

На оглас су могли да се јаве сви корисници чија пензија износи до 30.978 динара и који немају друга лична примања. За реха-

су правичније и рационалније распоређена јер је омогућено да више пензионера користи бесплатан опоравак у лечилиштима.

Приликом конкурисања на оглас за бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним и бањско-климатским лечилиштима сваки корисник је наводио три бање у које би желео да буде смештен. Највеће интересовање је и ове године, као и претходних, владало за Врњачку Бању а затим за Рибарску бању, бању Ковиљачу, „Термал“ у Врднику, бању Кањижу и бању Јунаковић у Апатину. Након објављивања ранг листа

НАЈНИЖИ И НАЈВИШИ ИЗНОС ПЕНЗИЈЕ

Минимум гарантован законом

Месечни износ пензије сваком пензионеру одређује се на основу трајања пензијског стажа који је навршио, као и на основу података о његовим оствареним зарадама и накнадама који су регистровани у матичној евиденцији, о чему смо већ писали у једном од ранијих бројева. Међутим, некада месечни износ пензије одређен на овај начин буде низак у тој мери да би корисник који би примао такву пензију био доведен у тежак материјални положај.

Из тог разлога Законом о пензијском и инвалидском осигурању прописан је најнижи износ пензије, односно минимум који се мора исплаћивати кориснику пензије без обзира на то колико стажа и какве зараде је остварио у својој радној каријери. Од увођења у правне прописе најнижи износ пензије одређиван је на различите начине. У ранијим прописима гарантовани износ зависио је од трајања навршеног стажа, па су тако пензионери који наврше стаж у дужем трајању имали и виши загарантован износ пензије. Почев од 1. јануара 2002. године ова пракса је напуштена па су сви пензионери имали право на једнак најнижи износ пензије, и то у висини 20 одсто просечне зараде у претходној години. Од 1. јануара 2006. године износ је увећан на 25 процената просечне зараде у претходној години, а према важећем Закону, корисницима из категорије осигураника запослених, самосталних делатности, као и за професионална војна лица, најнижи износ пензије ванредно је усклађен од 1. јануара 2011. године према статистичким подацима који се односе на учешће најнижег износа пензије у просечној заради без пореза и доприноса на територији Републике Србије. Тако одређен износ се даље усклађује у складу са Законом и у 2022. години, уз јануарско усклађење од 5,5 одсто, износи 16.884,94 динара.

Најнижи износ пензије за кориснике пољопривредних пензија био је утврђен у висини 20 одсто просечне зараде из претходне године а такође је, према одредбама Закона, ванредно усклађен од 1. јануара 2011, када је износио 9.000 динара, и од тог датума се даље усклађује тако да од јануара 2022. године износи 13.274,55 динара.

Наведени најнижи износи пензије исплаћују се свим корисницима којима је применом законских одредби одређена пензија у износу који је нижи од ових гарантованих износа.

Исплата најниже пензије уређена и споразумима

На исплату најнижег износа пензије може да утиче пребивалиште корисника пензије, као и то да ли је корисник остварио право на пензију у иностранству. Наиме, Законом о пензијском и инвалидском осигурању је прописано да се најнижи износ пензије кориснику исплаћује само ако збир пензије која је одређена у Србији и пензије коју добија из иностранства није већи од прописаног најнижег износа. Уколико је збир тих пензија већи, онда се кориснику исплаћује само пензија одређена према општим законским

прописима, на основу оствареног стажа и зарада. У случају да је збир пензија мањи од најнижег износа пензије, кориснику ће се исплаћивати разлика до најнижег износа пензије, односно збир пензије коју прима из иностранства и пензије коју прима у Србији износиће укупно онолико колико је прописани најнижи износ пензије.

Висина иностране пензије обрачунава се према важећем девизном курсу на дан остваривања права. Како се правни прописи у Србији и другим државама разликују, дешава се и да пензионер не оствари право на пензију у Србији и у другој држави истог дана. Уколико је инострана пензија остварена након пензије у Србији, обрачунаће се њена висина у динарској вредности на дан признавања права и затим од тог дана одлучити о исплати разлике до најнижег износа пензије, или о потпуној обустави исплате најнижег износа. О чињеници да је право на пензију утврђено у иностранству Фонд добија службено обавештење од иностраног носиоца осигурања. Уколико се о праву на пензију у иностранству први пут одлучује, по правилу ће се сачекати на одлуку иностраног носиоца осигурања пре него што се

кориснику крене са исплатом пензије увећане до најнижег, гарантованог износа, како би се избегла евентуална преплата.

Утицај пребивалишта на коришћење најнижег износа пензије уређен је међународним споразумима о социјалном осигурању које примењује Република Србија са другим државама. У случају да лице које користи најнижи износ пензије мења место пребивалишта, односно пресели се из Републике Србије у иностранство, у обавези је да о тој промени одмах обавести Фонд у циљу даље исплате пензије у иностранству, а и како би се проверило да ли се и даље може вршити исплата најнижег износа. У противном може да дође до знатних преплата и неугодних ситуација за корисника који мора преплаћени износ да врати, иако му припада релативно мали износ пензије.

Најчешћа пресељења корисника су у неку од држава које су настале на територији бивше СФР Југославије, а сви споразуми закључени са тим државама садрже одредбу да се најнижи износ не исплаћује кориснику са пребивалиштем у другој држави. Дакле, уколико би се корисник права на најнижи износ пензије преселио из

Републике Србије, на пример, у Босну и Херцеговину, њему би се од дана промене пребивалишта обуставила исплата најнижег износа пензије.

Важно је поновити и нагласити да се као чињеница на основу које се цени могућност исплате најнижег износа узима пребивалиште, а не то да ли се исплата пензије врши у Србији или у другој држави. На пример, лице са пребивалиштем у Црној Гори може да овласти друго лице да прима пензију у Србији, али то не значи да ће се наставити са исплатом најнижег износа пензије. Једнако поступају и носиоци осигурања у тим државама, па тако грађани Србије не би могли да користе гарантовани износ пензије из, на пример, Хрватске.

Ограничен највиши износ

Осим гарантованог, најнижег износа пензије, Закон о ПИО уређује и питање највишег, максималног износа пензије који се може одредити кориснику. Према важећим прописима, максимум је одређен тако што при утврђивању висине пензије лични коефицијент може да износи највише 3,8, а што за трајање пензијског стажа од 45 година, на колико Закон ограничава обрачун, значи да пензија може да износи највише 155.515,95 динара. Овај лимит заправо значи да се највиши износ пензије ограничава истовремено на два начина – према првом, ниједан пензионер не може да има лични коефицијент виши од 3,8 иако би математички обрачун био виши, а према другом укупан пензијски стаж за обрачун висине пензије ограничен је на 45 година, односно навршен стаж који прелази ово трајање не узима се у обзир за обрачун.

Поред наведених ограничења, постоји и ограничење на нивоу сваке појединачне године према коме годишњи лични коефицијент не може да буде виши од петоструког износа просечне зараде у Републици и о овом ограничењу се води рачуна при уплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Мирослав Мирић

ИЗБОРНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НОВОГ САДА

Признање за Фонд ПИО

На Изборној скупштини Удружења пензионера града Новог Сада (УПГНС), одржаној 24. маја у сали новосадске градске Скупштине, изабрано је ново руководство Удружења, као и чланови радних тела, а уручене су и повеље и почасне чланске карте помажућим и почасним члановима.

Отварању седнице присуствовао је градоначелник Новог Сада Милош Вучевић, који је нагласио да град и Удружење пензионера града Новог Сада настављају интензивну квалитетну сарадњу која може бити пример другим локалним самоуправама како да на најбољи начин подрже пензионере.

– Ми наше пензионере помажемо континуирано. Уложили смо у обнову објекта где је седиште Удружења у Поштанској улици и тамо ће бити још инвестиција. Настојимо да цео град буде равномерно покривен клубовима пензионера. Тренутно их има 19, а ове године градиммо потпуно нов објекат у Старим Лединцима. Без обзира на бројне изазове и ситуацију у целом свету, и ове године омогућили смо да старији суграђани преко Удружења иду у бање и на летовање – рекао је Вучевић.

За првог човека УПГНС поново је изабран досадашњи председник Момо Чолаковић, док су за потпредседнике изабрани Милена Жарковић, досадашњи секретар Удружења, и Јово Барошевић, који је и до сада обављао ту функцију.

– Пензионери морају живети квалитетније и за то ћемо се залагати наредне четири године. Пре свега за бољи материјални и социјални положај корисника пензија, већу бригу

Момо Чолаковић уручује повељу Славку Имрићу

друштва о људима старијим од 65 година. У Новом Саду их има близу 80.000, а корисника пензија 72.251 и то је посебна обавеза и брига Удружења пензионера града Новог Сада – рекао је председник УПГНС Момо Чолаковић,

У оквиру Изборне скупштине додељена су и признања помажућим члановима Удружења, а међу награђенима, поред градоначелника Милоша Вучевића, био је и Славо Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО. Он је у име Фонда ПИО примио Повељу намењену, како су нагласили дародавци, онима који су добром сарадњом са Удружењем допринели да оно буде једно од најбољих у Србији.

– Ово је једно од најдражих признања које сам примио у току своје четрдесетједногодишње каријере у систему рада ПИО. Моја сарадња са Удружењем пензионера града Новог Сада траје већ 15 година, колико сам у Новом Саду, и морам истаћи да је велика част сарађивати са једном од најуспешнијих организација пензионера – рекао је Славо Имрић и нагласио да се увек радо одазивао на позиве председника УПГНС

Мома Чолаковића и помагао у оквиру својих могућности, а посебно у оквиру друштвеног стандарда пензионера који представља заједничку акцију Фонда ПИО и удружења пензионера, веома значајну за пензионерску популацију.

– Посебно је задовољство што данас имамо ситуацију да средства намењена друштвеном стандарду пензионера, које Фонд издава у складу са законом, расту захваљујући бољим изворним приходима Фонда ПИО, односно значајно већем учешћу доприноса на приходној страни Фонда. На тај начин више пензионера у току године може користити права из ове области, као што су бесплатна рехабилитација у бањама, пакети солидарне помоћи и слично. Наравно, ово признање, као и сва досадашња, не доживљавам као лично, него као признање свим радницима Фонда ПИО који марљиво раде на томе да корисници пензија на најоптималнији начин остваре како своја основна права у виду пензионерских давања, тако и права из домена друштвеног стандарда пензионера – истакао је директор Покрајинског фонда ПИО.

М. Јовановић

Нови помоћник директора Фонда ПИО

Почетком априла 2022. године за помоћника директора Фонда ПИО именован је Лука Ракочевећ. Рођен је 17. 8. 1993. године у Земуну где је завршио основну и средњу економску школу. Након завршене Београдске бан-

карске академије – Факултета за банкарство, осигурање и финансије, Лука је шест година стицао радно искуство у Агенцији за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Г. О. Лука Ракочевећ

Снага солидарности

Поводом Светског дана Црвеног крста, 8. маја, који се ове године обележава под слоганом „Заједно чинимо свет хуманијим“, у седишту Црвеног крста у Београду одржана је конференција. Скупу су присуствовали представници и волонтери ове институције, као и бројни гости, партнери Црвеног крста у хуманитарним акцијама.

Том приликом, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања проф. др Дарија Кисић истакла је да ће Министарство и убудуће подржавати рад свог дугогодишњег партнера, Црвеног крста Србије, „како бисмо нашу заједницу учинили још хуманијом и солидарнијом“.

Министарка Кисић је истакла да управо овогодишњи слоган изнова показује да једино заједно и удружено можемо да пребродимо све. Како је навела, протекле године су нас подсетиле на улогу заједништва и снагу солидарности, а Црвени крст је показао колико је спреман да у сваком тренутку одоли изазовима и из сваке потешкоће изађе још јачи.

Према речима министарке Кисић, списак пројеката на којима су Министарство и Црвени крст сарађивали је дугачак, што је доказ одличне сарадње.

Један од заједничких пројеката је реализација Програма народних кухиња за више од 34.000 корисника у 78 средина, као и набавка

Министарка проф. др Дарија Кисић

и дистрибуција више од 100.000 пакета – храна и производи за хигијену у 125 средина за оне који су посебно угрожени, а нису обухваћени Програмом народних кухиња. Такође, ове године Министарство је обезбедило средства за одмор и опоравак око 800 деце у одмаралиштима Црвеног крста Србије, а у претходне три године издвојило је и 60 милиона динара за адаптацију Дечјег одмаралишта Црвеног крста Србије у Баошићу.

Проф. др Кисић је истакла да Министарство и Црвени крст заједно брину и о бебама које се рађају у Недељи Црвеног крста – од 8. до 15. маја, тако да ће родитељи око 1.500 беба примити пакете са свим неопходним

У црвеној боји

Црвени крст Србије је обележавање Светског дана Црвеног крста, у недељу, 8. маја, почео полагањем венца на Спомен-плочу која се налази на згради Југословенске кинотеке у Београду, Узун Миркова 1, на месту где је била зграда у којој је 1876. основано Српско друштво Црвеног крста.

У оквиру обележавања 8. маја приређена је и посета изложби у Дому Војске Србије „Заборањени јунак – др Владан Ђорђевић“, који је био и оснивач Црвеног крста Србије.

У Београду су захваљујући сарадњи Међународног комитета Црвеног крста и Црвеног крста Србије, а уз подршку Скупштине града Београда, 7. маја увече у боје Црвеног крста били осветљени Бранков мост, мост на Ади, Палата „Албанија“ и фонтана на тргу Славија.

стварима за прве дане и недеље по рођењу.

Министарка Кисић је свим волонтерима и сарадницима Црвеног крста Србије честитала њихов дан и захвалила им што својим радом показују и доказују да су хуманост и солидарност део нашег идентитета и да као народ високо вреднујемо и поштујемо свакога ко пружа помоћ и подршку онима који су суочени са невољом и тешкоћом.

Према подацима Црвеног крста Србије, њихови волонтери су својим различитим хуманитарним програмима у 2021. години стигли до 1,5 милиона људи у Србији. **Г. О.**

ДВАНАЕСТИ СУСРЕТИ ДИРЕКТОРА ФОНДОВА/ЗАВОДА ЗА ПИО ДРЖАВА БИВШЕ СФРЈ

Хрватска домаћин

Дванаести сусрети директора фондова/завода за пензијско и инвалидско осигурање држава насталих на подручју бивше СФРЈ биће одржани од 8. до 10. јуна у Хрватској, тачније у Дубровнику.

Домаћин овогодишњих сусрета, Хрватски завод за мировинско осигурање (ХЗМО), позвао је представнике ових установа са подручја бивше Југославије да буду њихови гости и да учествују у разговорима на теме које су од значаја за рад фондова, а тиме и за становнике овог подручја.

Очекује се да на сусретима директора учествују представници фондова свих држава са овог подручја, а главна тема 12. сусрета биће „Рад и коришћење мировине“. Поред презентације статистичких података, биће размене информације о изменама прописа из подручја пензијског и инвалидског

осигурања које су настале од 11. сусрета директора. Једна од тема је наплата потраживања према одштетним захтевима и прерачун пензија применом међународних уговора (искуства у пракси и отворена питања), а биће речи и о новостима из електронских услуга, тј. о доступности услуга носилаца пензијског осигурања и која су нова решења на том пољу. Представници ХЗМО говориће и о изазовима и искуствима чланства Хрватске у ЕУ.

Као што је и до сада била пракса, учеснике ће о реализацији закључака са претходних, 11. сусрета директора обавестити домаћин тог сусрета, Република Северна Македонија.

Предвиђено је да Фонд ПИО на 12. сусретима директора представља директорка Драгана Калиновић и део менаџмента.

Г. О.

Нова директорка Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО

Од априла 2022. на месту директора Сектора за медицинско вештачење налази се др Љиљана Митровић. Рођена је 30. априла 1962. године у Приштини. Тамо је завршила основну и средњу школу, а затим и Медицински факултет Универзитета у Приштини и стекла звање специјалисте интерне медицине.

Др Љиљана Митровић

Прво радно искуство др Љиљана је стекла у Интерној клиници Клиничко-болничког центра Приштина. Након тога радила је у ВМЦ Подгорица, па у Дому здравља у Тителу и Градском заводу за хитну медицинску помоћ у Београду. У Фонду се запослила 2006. године као лекар у првостепеној комисији, након чега је радила и у другостепеној комисији, затим као лекар контроле налаза. Пре именовања на место директора Сектора за медицинско вештачење, др Љиљана Митровић је била начелник Одељења за медицинско вештачење. Удата је и мајка два сина. **Г. О.**

Трстеник: спомен парк „Наталијина рамонда“

У славу и част погинулим борцима са подручја трстеничке општине, на простору испред Гимназије „Вук Караџић“ у Трстенику биће изграђен спомен парк „Наталијина рамонда“.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација потписало је уговор са општинском Трстеник за изградњу овог споменичког комплекса. Општини Трстеник опредељено је 3,5 милиона динара, док ће вредност целога пројекта износити 4,5 милиона динара.

Током 1914. и 1915. године у трстеничком срезу је мобилисано 9.500 војних обвезника. У рату је погинуло или умрло око 4.700 њих, што је 8,2 одсто укупног броја становника овог краја са пописа из 1910. године.

Спомен парк „Наталијина рамонда“ биће симбол примирја и сећања на погинуле борце у једном од најтрагичнијих и највећих ратова у историји Србије.

Помоћ за народну кухињу на КиМ

Покрајинска влада, у сарадњи са Црвеним крстом Новог Сада и Институтом за низијско шумарство, упутила је 13. маја ове године заједничку хуманитарну помоћ, која се састоји од 23 тоне брашна намењених народној кухињи у селу Прековац, општина Ново Брдо на Косову и Метохији.

Донација је упућена из магацина Црвеног крста Новог Сада, у Петроварадину. Проф. др Зоран Милошевић, покрајински секретар за високо образовање и научноистраживачку делатност, Саша Орловић из Института за низијско шумарство и Драган Лазић, секретар Црвеног крста Новог Сада, испратили су камион који је одвезао ову хуманитарну помоћ намењену народној кухињи у селу Прековац у епархији Рашко-призренској на КиМ.

У плану је и слање хигијенских средстава и хране.

Одржан 89. новосадски сајам

Председник Републике Србије Александар Вучић и мађарски премијер Виктор Орбан отворили су 21. маја 89. Међународни пољопривредни сајам у Новом Саду, чији је овогодишњи партнер била Мађарска.

Председник Александар Вучић је истакао да је Мађарска била седма земља ЕУ по трговинској размени са Србијом, а данас је број два.

– Невероватан је напредак наших односа. Само у пољопривредној и прехранбеној размени вредност сарадње прелази 200 милиона евра и то ће ићи даље и напредоваће брже. То говори о нивоу пријатељства, поверења, узајамног интереса који смо успели да изградимо. Однос једних према другима је пун поштовања, а направљен је захваљујући Орбану, његовим храбрим потезима и жељи да чује и саслуша један народ са Балкана, и да се бори за нас – рекао је Вучић.

Председник Србије је захвалио пољопривредницима који ће, како је навео, да одрже и Србију и добар део региона у животу, да људи имају довољно хране.

Посетиоци Сајма могли су, између осталог, да виде изложбу пољопривредне механизације најновије генерације, чији је најскупљи експонат ове године био самоходни силажни комбајн марке КРОНЕ БИГ Х модел 680, чија је вредност 450.000 евра.

У оквиру пратећег програма одржан је Препонски камп у организацији Коњичког центра „Новосадски сајам“, и такмичење у препонском јахању, док је 26. маја, на Дану сточара, било уручење признања уз дефиле награђених грла стоке.

Истог дана одржана је и Фијакеријада, а у организацији Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде традиционална изложба органских производа, производа са ознаком географског порекла и ознаком „Српски квалитет“, као и занатског пива.

Додељена покрајинска признања

Комисија за доделу Покрајинске награде и покрајинских признања једногласно је одлучила да је добитник признања у области науке „Милутин Миланковић“ за 2021. годину др Момир Миков, проф. др медицинских наука и редовни професор Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду. Глумица Гордана Ђурђевић Димић добитница је признања „Павле Јовановић“ у области уметности.

У образложењу одлуке Комисије је, између осталог, наведено да је проф. др Момир Миков, специјалиста клиничке

фармакологије, који је открио и патентирао хипогликемијско и хиполипемичко дејство деривата жучних киселина као први у свету и објавио више радова из те области. Оснивач је две научноистраживачке групе, једне код нас а друге на Новом Зеланду, добитник бројних домаћих и страних признања и налази се међу најцитиранијим научницима у свету у 2021. години.

У образложењу одлуке за доделу признања Гордани Ђурђевић Димић наведено је да је глумила у великом броју позоришних представа, на филму и телевизији, и добила бројне награде и признања, попут Златне медаље „Јован Ђорђевић“, „Нушићеве награде“ за животу дело, Награде „Жанка Стокић“, шест годишњих награда СНП-а, Стеријине награде, награде „Предраг Томановић“ и других. Заузима истакнуто место у драмском ансамблу Српског народног позоришта.

Са доделе покрајинских признања

Просечна нето плата у марту – 74.664 динара

Просечна нето зарада у Србији за март 2022. године износила је 74.664 динара по запосленом, и номинално је виша за 14,4 одсто, а реално за 4,9 процената у односу на исти месец прошле године, објавио је Републички завод за статистику.

Према статистичким подацима, просечна мартовска бруто плата је износила 102.781 динар, што је номинално више за 14,3 одсто, а реално за 4,8 одсто него у марту 2021. године.

Медијална нето зарада за март износила је 55.146 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Раст бруто и нето зарада у периоду јануар–март 2022. године, у односу на исти лањски период, износио је 13,4 процента номинално, односно 4,3 одсто реално.

Уручена књижевна награда „Десанка Максимовић”

Песник Живорад Недељковић (на слици) добитник је престижне књижевне награде „Десанка Максимовић” за 2022. годину.

Награда је Недељковићу припала за укупан допринос поезији, а додељује је Задужбина песникиње, која је награду установила 1994. године. Недељковићу је награду уручила проф. др Зорана Опачић, председница Управног одбора Задужбине, 16. маја, на дан рођења песникиње Десанке Максимовић, у њеној родној Бранковини.

Једногласну одлуку о овогодишњем лауреату донео је жири који је радио у саставу: професор др Ђорђе Деспић, професор др Горан Максимовић, доц. др Бранко Вранеш, Слађана Илић и песник Војислав Карановић. У образложењу одлуке наведено је да се „Недељковићева лиричност темељи на личном доживљају света... Он нас подсећа да у поезији не постоје мале и небитне ствари...”

Следеће године Задужбина Десанке Максимовић објавиће изабране песме Живорада Недељковића по његовом избору. Затим ће у наредном периоду организовати научни скуп у сарадњи са Институтом за књижевност о Недељковићевом књижевном делу, а потом објавити Зборник референтних научних радова.

Живорад Недељковић је рођен 1959. године у Краљеву и добитник је више важних признања за вишедеценијски истрајан песнички и књижевно-уреднички рад.

Ниш: споменик Љубиши Самарџићу

Наш познати глумац и редитељ Љубиша Самарџић добио је почетком маја споменик у Нишкој бањи, у граду у коме је живео од десете године до одласка на факултет у Београд. Споменик је урађен по лику Шурде из серије „Врућ ветар”, а постављен је на централном шеталишту бањског парка.

Иницијатива за изградњу споменика потекла је од грађана а реализовали су је чланови локалне акционе групе „Катена мунди”, уз финансијску подршку града Ниша и општине Нишка бања.

Љубишина супруга Мирјана Самарџић је овом приликом рекла да су њеног супруга са Нишком бањом повезивале лепе успомене, да је неговао пријатељства из ране младости и да су често породично посећивали ово лепо туристичко место.

Нишки луткари најбољи на два фестивала

Две представе нишког Позоришта лутака освојиле су прве награде на фестивалима у Зајечару и Сарајеву одржаним у првој половини маја.

На 12. позоришном фестивалу за децу „Зајечар” представа нишког Позоришта „Дванаесто море” проглашена је најбољом уз образложење стручног жирија да је на најснажнији начин приказала симболику пријатељства.

И представа „Трнова ружица” проглашена је најбољом на фестивалу у Сарајеву. Чак три награде на сарајевском фестивалу „Дечија уметност” стручни жири доделио је нишким луткарима. Осим гран прија, представа „Трнова ружица” награђена је за најбољу сценографију и креацију лутака а освојила је и награду за најбољу костимографију.

Обе представе су премијерно изведене прошле године а ово су им била прва фестивалска извођења и прве, највеће награде.

Прокупље: конкурс за Видовданске повеље

Топлички округ расписао је конкурс за доделу Видовданских повеља заслужним појединцима, установама и предузећима у Топлици који су својим стваралаштвом и достигнућима допринели афирмацији овог дела Србије.

Начелник Топличког управног округа Златан Миљковић истакао је да је реч о признањима која носе назив по косовским јунацима цару Лазару, царици Милици, Југ Богдану, Милану Топлици и Косанчићу Ивану, те да је то прилика да се награде заслужни појединци који су се посебно истицали својим деловањем и допринели развоју друштвене заједнице чинећи да се за Топлицу надалеко чује.

Предлози са биографијама кандидата достављају се до 15. јуна на адресу Топлички управни округ, Улица Таткова број 2, 18400 Прокупље са назнаком „За Организациони одбор за одржавање Светопличког видовданског сабора” или на мејл адресу toplickiokrug@toplicki.okrug.gov.rs.

НАГРАЂЕН ПРОЈЕКАТ ПОКРЕТА ТРЕЋЕГ ДОБА СРБИЈЕ

Препознат значај Олимпијаде трећег доба

Делегација Покрета трећег доба Србије учествовала је 4. маја 2022. на завршној церемонији представљања одабраних пројеката у програму Европске комисије #Beinclusive EU Sport Awards 2021. у Бриселу.

Пројекат Покрета трећег доба Србије – Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба, у конкуренцији 87 учесника, ушао је у најужи избор од девет кандидата, сврстаних у три различите категорије.

Пројекат Покрета ТДС учествовао је у конкуренцији за награду у оквиру групе „Инспиративне промене“. Свих девет кандидата који су ушли у финално такмичење награђени су новчаним износом од 2.500 евра, а победници сваке категорије награђени су по 10.000 евра.

У име Покрета трећег доба Србије, додели награда присуствовали су проф. др Андреја Савић, у функцији председника Покрета ТДС, и Михаило Петковски, као портпарол Покрета.

За награду у овој категорији били су номиновани пројекти из Грчке, Србије и Италије, а најбоље је оцењен пројекат учесника из Грчке.

Пројекат Покрета трећег доба Србије привукао је велику пажњу организатора и учесника такмичења, с обзиром на то да је Србија била једина земља ван ЕУ која је ушла у финалну трку.

Будући да Покрет трећег доба Србије, као непрофитна организација, нема сталне изворе прихода, ова награда је значај-

Додели награда присуствовали проф. др Андреја Савић, председник Покрета ТДС, и Михаило Петковски, портпарол Покрета

на за његов рад. То је и доказ да се Покрет бави једном друштвено изузетно корисном делатношћу и додатни подстицај да са истим ентузијазмом наставе са радом, поручују челни људу ПТД Србије. **Г. О.**

Београд: четири санитарска возила за УГЦБ

Директор Установе Геронтолошки центар Београд Срђан Димитријевић, помоћница директора Милица Ђорђевић, запослени и корисници дома Бежанијска коса крајем априла су са одушевљењем дочекали четири нова најмодернија и најсавременије опремљена санитарска возила. У питању је донација Министарства здравља у оквиру највеће набавке санитета у историји српског здравства. УГЦБ је добила комплетно опремљено санитарско возило, возило са рампом за превоз корисника у инвалидским колицима и два путничка комбија за превоз корисника на дијализу. Ова донација значајно ће утицати на квалитет услуге превоза и на већи степен безбедности како здравственог особља тако и самих корисника, а запосленима ће омогућити и комфорније услове за рад.

Из УГЦБ захваљују Министарству здравља што су препознали потребе ове установе и омогућили им да побољшају квалитет пружања здравствених услуга корисницима. **Г. О.**

УРУЧЕНА РАЧУНАРСКА ОПРЕМА УДРУЖЕЊИМА ПЕНЗИОНЕРА У ВОЈВОДИНИ

За лакши и модернији рад

Савез пензионера Србије (САПЕНС) наставља акцију поделе коришћене рачунарске опреме, дониране од РФ ПИО, општинским и градским удружењима пензионера, чланицама САПЕНС-а. Опрему чине рачунари, штампачи и пратећа опрема који су доведени у функционално, исправно стање и послужиле бројним удружењима пензионера за лакши и савременији рад.

Председник СПВ Милан Ненадић и Драган Петковић, секретар САПЕНС-а, приликом уручивања опреме у Новом Саду

Седамнаестог маја у Панчеву, Зрењанину и Кикинди и деветнаестог маја у Бачкој и Срему, орга-

низована је акција поделе сетова рачунарске опреме удружењима пензионера у Војводини.

– Данашњом поделом дониране коришћене рачунарске опреме чланицама Савеза пензионера Војводине (СПВ) у Сомбору, Новом Саду и Сремској Митровици завршили смо акцију поделе ове опреме свим чланицама СПВ-а. Са данашњим даном, 19. мајем, Савезу пензионера Војводине је подељено укупно 44 комплета рачунарске опреме – рекао је секретар Савеза пензионера Србије Драган Петковић. **Г. О.**

Добри резултати упркос ограничењима пандемије

Традиционално, тридесети пут, Привредна комора Војводине (ПКВ) доделила је признање „Капија успеха” најуспешнијима у туризму и угоститељству за достигнути квалитет услуга у овим привредним гранама у Војводини за 2021. годину. Игор Мирковић, председник Покрајинске владе, и Бошко Вучуревић, председник ПКВ, свечано су уручили ова признања лауреатима 10. маја у Новом Саду.

– На овај начин желимо најуспешније у областима туризма и угоститељства у Војводини да награђујемо и истакнемо њихове примере, али и да подсетимо колико је ова област значајна за Војводину и целу нашу земљу. Ове привредне гране претрпеле су најтежи удар у време пандемије, али већ у прошлој години ситуација се променила, па је туристичке дестинације у Војводини посетили око 430.000 страних и домаћих туриста – рекао је у свом обраћању присутнима Игор Мирковић и додао да је у истом периоду број ноћења достигао милион и сто осамдесет хиљада.

Бошко Вучуревић је истакао да су добри резултати у овим

Игор Мирковић и Бошко Вучуревић са добитницима „Капије успеха”

областима остварени и у првом кварталу ове године.

– Доделом „Капије успеха” желимо да одамо признање и награђујемо оне који су, упркос свим ограничењима и проблемима у протеклом периоду, успели да се прилагоде новим околностима и остваре изванредне резултате. Привредна комора Војводине, уз подршку Владе Србије и Покрајинске владе, енергично и амбициозно наставља да пружа подршку развоју туризма. У првом кварталу ове године у АП Војводини је готово удвостручен број долазака туриста. Од преко 108.000 долазака, 60 посто чине домаћи гости. Укупан број регистрованих ноћења туриста износио је око 330.000, што је

52 процента више у односу на први квартал претходне године. Када посматрамо укупан број реализованих ноћења, 56 одсто су остварили домаћи, а 44 посто страни туристи, док је број ноћења домаћих туриста повећан за 30 процената у односу на први квартал лањске године – изнео је Вучуревић статистичке податке о овогодишњем напретку у пословању у овој привредној области.

У име добитника на признањима је захвалио Александар Цицић, представник Промонт групе, у чијем је саставу „Spa Resort & hotel Fruške terme” у Врднику, који је добио признање у категорији велнес и спа туризма. Он је поручио да је важно да се заједничким снага-

ма настави рад на унапређењу туристичке понуде и привлачењу још већег броја туриста.

Овогодишњи добитници признања „Капија успеха” су и „Тамбурица фест” у Новом Саду, у категорији манифестационог туризма, Винарија „Фрушкогорски виногради” у Банаштору у категорији винског туризма, „Келтско село” у Инђији у категорији културноисторијског туризма и Ресторан „Тераса” у Петроварадину у категорији гастротуризма.

Признање „Златно перо привреде”, које се додељује за лични допринос афирмацији туризма у Војводини, припало је Дражену Радулову, новинару Радио-телевизије Војводине.

Мирослав Мектеровић

ВРЊЧАНИ НА БАЊАЛУЧКОМ САЈМУ ТУРИЗМА

У сусрет новој сезони

На другом Међународном сајму туризма у Бањалуци представила се и Србија са својих 12 локалних самоуправа. Међу њима, нову туристичку понуду изложила је и Туристичка организација општине Врњачка Бања – од нових хотела високе категорије, аквапарка, видиковца и тунела на Црквеном брду, до панорамског точка, каже Мина Станојевић из ове ТО.

– Посета Бањалучком сајму је наставак наших активности из 2019. и 2020. године, као и обнављање старијих познанстава и

веза. Домаћин нам је била агенција „Унис турс” која већ дуго сарађује са Врњачком Бањом. Било је велико интересовање посетилаца за наш штанд, а добили смо и позив за учешће на Бањалучком карневалу. Зауврат, они ће имати своје представнике на Међународном врњачком карневалу у јулу ове године – рекла је Мина Станојевић, уз захвалност домаћинима и свим посетиоцима који су обишли њихов штанд.

У Бањалуци је потписан и Протокол о сарадњи Републике Српске и Туристич-

ке организације Србије. То ће омогућити заједнички наступ на иностраном тржишту, што такође важи и за ТО Врњачка Бања. Захваљујући медијима, из Бањалуке је у јавност послата афирмативна слика о Врњачкој Бањи.

Д. Ивановић

КОНФЕРЕНЦИЈА „МЕЂУСЕКТОРСКИ ПРИСТУП У ЗАШТИТИ ДЕЦЕ СА ПОРЕМЕЋАЈЕМ У ПОНАШАЊУ У АП ВОЈВОДИНИ

Брига о осетљивим групама

У организацији Покрајинског завода за социјалну заштиту и Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, крајем априла у Скупштини АП Војводине одржана је конференција „Међусекторски приступ у заштити деце са поремећајем у понашању у Аутономној Покрајини Војводини“.

Конференцију су отворили Предраг Вулетих, ресорни покрајински секретар, и Маја Миљковић, директорка Покрајинског завода за социјалну заштиту.

Овај скуп је био намењен стручној јавности, у циљу подстицања заједничког деловања свих релевантних актера који су укључени у рад са децом са поремећајем у понашању.

Приликом отварања конференције, покрајински секретар Предраг Вулетих је рекао да је кроз делокруг рада Покрајинског секретаријата уочено да је неопходно иницирати интензивнију сарадњу система социјалне заштите и других повезаних система, нарочито оних од значаја за заштиту деце са поремећајем у понашању.

– Деца су специфична групација, о којој сви заједно морамо да бринемо и која током свог психо-физичког развоја неретко бивају изложена различитим стресогеним или другим факторима ризика, што може довести до широког спектра психолошких

Обраћање покрајинског секретара Предрага Вулетиха

и других проблема у њиховом развоју – казао је Вулетих и додао да ће управо из потребе елементарне бриге и заштите деце из осетљивих група, Покрајински секретаријат и у наредном периоду подстицати мултисекторско деловање у локалним заједницама, давати подршку сервисима намењеним деци, ослањајући се и на резултате истраживања и на примере добре праксе о којима је било говора на конференцији.

Маја Миљковић, директорка Покрајинског завода за социјалну заштиту, истакла

је да је Завод, пратећи проблеме у систему социјалне заштите у делу старања о деци, уочио знатне изазове и тешкоће, те је током прошле године спровео истраживање, како би се проблеми дефинисали, али и дали предлози за унапређење заштите ове осетљиве групе.

Мада је ова конференција била намењена стручној јавности, резултати истраживања су доступни и широј јавности на сајту Покрајинског завода за социјалну заштиту.

М. Мектеровић

ДЕЧИЈЕ МАЈСКЕ ЧАРОЛИЈЕ У АЛИБУНАРУ

Празник пролећа

Креативно тематском радионицом одржаном на платоу испред Дома културе у Алибунару 14. маја је почела манифестација „Дечије мајске чаролије“. Програм је организовао Центар за културу у сарадњи са општином, а одвијао се до 22. маја. Првог дана радионицу је водила учитељица Жељана Петровић, млада и креативна чланица „Удружења младих уметника“. Малишани су се уз бодрене родитеља играли и дружили уз песму и игру а окупљени су њихове чаролије, празник за очи, наградили аплаузима.

Манифестација је обухватила сва насељена места у општини. На програму су биле дечије темат-

ске, креативне и музичке радионице, промоција традиционалне и савремене игре, а у сваком селу гостовала је позоришна представа „Пепељуга“. Завршног дана, 22. маја у Алибунару је одржан маскенбал и журка под слоганом „Маскирај се и дођи да се дружимо“, са клоновима, аниматорима и џиновима на штулама.

Поменути манифестација празник је пролећа и радости деце, с циљем да се у насељеним местима ове општине најмлађи окупљају и друже а да они који све то осмишљавају промовишу свој рад, уз афирмисање радости и будућности испуњене оптимизмом.

Ф. К.

За здраво и квалитетно старење

У Пословном клубу Покрета трећег доба Србије, на Новом Београду, 18. маја ове године одржана је оснивачка седница Скупштине Клуба за спортску рекреацију ПТДС (на слици).

Скупштину је отворио проф. др Момчило Талијан, председник Извршног одбора ПТДС, који је нагласио значај новоформираног клуба, посебно његову мисију важну за стимулисање, промовисање и унапређење здравља, квалитета живота и доброг старења. На седници је усвојен Статут Клуба, као и садржај апликације за чланство у Покрету ТДС. За председника Клуба изабран је Горан Вјештица, за заменика председника Милорад Кнежевић, а за секретара Александра Зечевић Маричић.

Председник Савеза пензионера Србије (САПЕНС) и ПТДС, проф. др Андреја Савић, поздравио је иницијативу за оснивање клу-

ба за спорт и рекреацију и његовом руководству пожелео успешан рад нагласивши да ће САПЕНС и ПТДС пружити пуну подршку у свим аспектима.

У оснивачким документима наведено је, између осталог, да се Клуб оснива да окупи и организује грађане на остваривању заједничких акција у циљу подизања свести о значају редовне физичке активности за здравље старијих, повећања капацитета

спортских секција у оквиру удружења пензионера, стручног оспособљавања особа трећег доба у области спортске рекреације, организовања спортско-рекреативних дружења и такмичења у оквиру међугенерациске сарадње, учешћа у организовању и припремању Олимпијаде и мини олимпијада ПТДС, као и других спортско-рекреативних манифестација пензионера.

Г. О.

ОЛИМПИЈАДА СПОРТА, ЗДРАВЉА И КУЛТУРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА У ДИМИТРОВГРАДУ

Нови однос према старијима

У организацији Удружења пензионера општине Димитровград, ТО Цариброд, општине Димитровград, РТВ Цариброд и уз финансијску подршку Савеза пензионера Србије, општина Димитровград је прошлог месеца била домаћин Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба. Такмичиле су се екипе домаћина, Димитровграда, затим Бабушнице, Беле Паланке и Пирота. Позване су и три екипе из суседне Бугарске, али су из здравствених разлога биле спречене да учествују.

Олимпијаду је отворио председник Удружења пензионера општине Димитровград, Милија Мердовић, који је поручио да олимпијаде из године у годину добијају нову снагу и бољи квалитет, како у погледу разноврсних садржаја тако и такмичарских дисциплина. То је нови однос према старости и старењу, чему доприносе и активности удружења и организација старијих лица и пензионера.

Седамдесет и шест такмичара надметало се у штафети (брзо ходање), шаху, пикаду, фудбалу и кошарци. У екипном пласману прво место освојила је екипа УПО Димитровград (на слици), друго екипа УПО Бабушница, треће друга екипа УПО

Димитровград, четврто екипа УПО Бела Паланка и пето екипа УПО Пирот.

Према речима многих учесника, ово је најбоље организована олимпијада у

последњих 20 година. После такмичења, домаћин је организовао заједничко дружење за све учеснике.

Д. Голубовић

Удружење широког спектра

Општинска организација инвалида рада и особа са инвалидитетом у Књажевцу постоји од 1955. године. Од 2015. године удружење постаје мултиинвалидно, јер окупља инвалиде рада, инвалидске пензионере и особе са инвалидитетом.

– Ми смо удружење широког спектра које окупља све који су сагласни са нашим статутотом и поштују његове одлуке и правила. Имамо и придружене и помажуће чланове. Ми смо удружење од интереса широк народних маса – каже Љубинко Тошић (на слици), председник Општинске организације инвалида рада и ОСИ Књажеваца.

Удружење је, у складу са могућностима, организовало и неке спортске активности, на пример играње шаха и пикада. Ову активност финансира Савез инвалида рада, односно ресорно министарство. Ту су и трке колицима, а удружење има и државне прваке у бенч пресу. Весна Никић, чланица удружења, била је државни првак у категорији у параолимпијским дисциплинама.

– Трудимо се да такве људе извучемо из анонимности, да срушимо баријере које постоје кад су у питању инвалидна лица

и боримо се против дискриминације. Желимо да их анимирамо да се укључе у све токове нормалног живота – говори Тошић о циљевима Удружења.

Удружење је својевремено имало скоро 1.500 чланова, а данас их је око 800. Имају одличну сарадњу са сличним организацијама из Видина и Белоградчика у Бугарској, као и са локалном самоуправом. Уз помоћ општине Књажевац направљена је и прилазна рампа која особама са инвалидитетом омогућава да присуствују састанцима и да лакше приђу просторијама.

У оквиру активности Удружења организовано је снабдевање, као и спортско-рекреативни програм у који спадају путовања и

излети. Почевши од марта, чланови удружења једном месечно путују и договарају се о наредним турама. Реч је о једнодневним излетима на којима буде и до 70 путника.

– Идемо на осам путовања годишње а интересовање је заиста велико. Као организација, имамо дозволу да користимо једнодневна путовања и ослобођени смо многих плаћања – каже Бранислав Бунић, организатор путовања књажевачких пензионера, инвалида рада и ОСИ.

Досад су обишли Жупу, Пирот, Сребрно језеро, манастир Тумане и Голубачку тврђаву, Овчар бању... Обилазак главног града и његових знаменитости само је део ових путовања које ће памтити. **Ивана Вуликић Вучић**

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ОПШТИНЕ СВРЉИГ

Заслужнима уручена признања

Поводом 8. маја, празника општине Сврљиг – дана прикључења сврљишке нахије Кнежевине Србији (1833. године), одржана је свечаност на којој су заслужним грађанима и колективима уручена општинска јавна признања (на слици).

На свечаној седници СО Сврљиг присутнима су се, у име домаћина, најпре обратили Милан Михајловић, председник СО Сврљиг, затим Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг, и Милија Милетић, народни посланик. Они су говорили о новим инвестицијама, запошљавању и стварању бољих услова за живот у малој средини.

Свечаности је присуствовао председник Народне скупштине Србије, Ивица Дачић, који је казао да је у овом времену најважније да се сачува мир и

стабилност, уз наглашавање значаја улагања у неразвијене крајеве какав је југ Србије. Међу гостима су били и бројни званичници и представници

јавних предузећа и државних институција.

Поводом Дана општине Сврљиг Мајска плакета додељена је амбасади САД у Србији за донацију којом је реконструисана Средња школа „Душан Трибунац Драгош“ и тако створени бољи услови за квалитетно одвијање наставе у тој школи.

Додељено је и 12 похвалница и шест Плакета општине Сврљиг, као и две похвалнице које је доделио председник општине.

У холу ОШ „Добрила Стамболић“ постављена је Мајска изложба слика сврљишких завичаних уметника.

С. Ђорђевић

ДОМАЋИ МЕДЕЊАЦИ – СЛАТКИШ, ПОКЛОН, УКРАС

Успомена слатка као љубав

Када помислимо на празнике, пред очима нам сине слика украшеног дома, окупљене породице, радосне атмосфере, богате трпезе... и онда, у тренутку као да можемо да осетимо мирис који нас враћа у детињство – мирис медањака. Медени колачићи ароматичног укуса које су правиле наше баке, неизбежни у време новогодишњих празника заправо су погодни за све прилике. Лепо осликани, у украсним паковањима, последњих година улепшавају многе прославе.

Наша саговорница, Ивана Радић из Руме, једна је од првих произвођача таквих медањака код нас.

Како сте дошли на идеју да почнете са израдом медањака?

– Овим послом сам почела да се бавим случајно, а иницијатор свега је био син моје старије сестре. Млађа сестра је на једном рођендану први пут видела украшене медања-

Ивана Радић

– Почетна улагања нису била велика јер сам првих месеци радила у маминој кухињи. Оно у шта сам морала да уложим су материјал и алати – разне модле, наставци, додаци, од којих неке до данас нисам употребила, а вероватно ни нећу. И, наравно, пуно, пуно рада и труда. Већ сам рекла да у то време није било никаквих обука те сам све сама учила, што је изискивало пуно времена и одрицања у погледу приватног живота. Као и код већине ствари у животу, вежба је оно што доводи до најбољих резултата. Ово је посао који има уметничку димензију, па је потребно да човек поседује и дар, али без вежбе и љубави према ономе што радите, резултати ће изостати.

Где сте пронашли први рецепт и да ли сте га усавршавали?

– Рецепт сам добила од баке, татине маме. То је стари рецепт по коме је она правила медањаке, њему сам верна и немам намеру да га мењам нити делим са било ким. Захваљујући бакином рецепту, на Етно сајму хране и пића у Београду 2016. године освојила сам прво место за укус.

Како сте током времена унапређивали производњу?

– Медањаке сам почела да правим 2013, а када сам мало овладавала вештином кренула сам са продајом и прешла у нашу породичну пекарну. Ту сам имала одговарајуће усло-

ве за рад, па сам ту и остала до 2019, када сам отворила своју радионицу – Радионицу за израду кекса Медењаки Ивана. Јако сам поносна због тога, јер је то била жеља моје баке, која је умрла раније те године. Иначе, пре него што сам почела са продајом, медањаки су прошли све потребне анализе и контроле, прво у Институту за јавно здравље Сремска Митровица, а затим и у Институту за јавно здравље Београд. Од 2020. године имам и хелт сертификат који омогућава извоз производа.

Које су најбоље прилике да пласирате своје производе и најчешћи купци?

– У време када сам почела медањаки нису били толико популарни. С циљем да људима представим своје производе, придружила сам се удружењу жена са којима сам ишла на сајмове, путовала по Србији, а 2018. сам излагала медањаке и на међународној изложби у Словенији, у Велењу. Сарађивала сам касније и са великим послатичарницама из Београда и Новог Сада, дечијим играоницама. Данас највише радим по препоруци, а медањаки се најчешће купују за рођендане и свадбе, мада су веома популарни и корпоративни/лого медањаки. Фирме углавном наручују ускршње и ново-

годишње, а за одређене прилике и лого медањаке. У суштини квалитет производа и задовољни купци су моја најбоља реклама. До сада сам радила са многим великим компанијама укључујући фондације Новака Ђоковића и Владе Дивца, компанију ДМ, а са Туристичком организацијом Србије моји медањаки су стигли на Експо 2020, Дубаи, где смо добили само позитивне коментаре и похвале. Правила сам медањаке и за прославе многих познатих личности, а увек се радо одазивам и хуманитарним акцијама.

Какви су будући планови?

– Када је реч о проширењу производње, то не планирам јер ми је важно да и даље све буде ручни рад. Од машина користим само миксер, а свако даље проширење захтевало би механизацију и додатне раднике, а то тренутно не желим јер ми је битно да сваки медањак који изађе из радионице буде направљен и украшен мојом руком. За сада у плану имам првенствено да останем доследна себи, да укус медањака увек буде на првом месту, да купци буду задовољни и да и даље њихова препорука буде мој највећи успех.

Драгана Лукић Лазовић

ПИЛИЋИЈАДА У НИКОЛИНЦИМА

Рекордери на делу

Село Николинци је пре петнаестак година било рекордер у производњи живине у општини Алибунар. Ово вредно село се и данас поноси интензивном живинарском производњом и настоји да одржи тај примат, што показује и редовно одржавање сада већ традиционалне „Пилићиаде“.

У оквиру 13. манифестације „Пилићиада“ која је одржана 1. маја, у справљању

пилећег гулаша надметало се 19 учесника. Тог дана је уједно обележена и слава села уз освећење и резање славског колача (на слици) и речи добродошлице председника Савета Месне заједнице Мирчеа Даља.

На летњој позорници је приређен пригодан културно-уметнички програм, а у центру села се кувао мирисни гулаш,

пекао се роштиљ а и покоје прасе и јагње се вртело на ражњу. Месно удружење жена „Про арт“ приредило је етно изложбу ручних радова и румунске народне ношње. У вечерњим часовима, Центар народне уметности и ученици Основне школе из Николинаца приредили су целовечерњи културно-уметнички програм. Песмом и игром у живописној румунској народној ношњи представили су се млади овог села (на слици) и потврдили да су верни чувари традиције и обичаја.

У спортском делу манифестације одржан је турнир у малом фудбалу, а месно ловачко удружење уприличило је традиционално такмичење у гађању глинених голубова. У сусрет сеоској слави, Дом културе је добио ново рухо а центар села ново игралиште за децу.

Ф. Косо

Трстеник: Пролећни фестивал цвећа

Општина Трстеник, у сарадњи са Привредном комором Крушевац, организовала је у центру Трстеника манифестацију „Пролећни фестивал цвећа“. Помоћ у организацији пружили су овдашња Туристичка организација и Народни универзитет.

После свечаног отварања фестивала, малишани Предшколске установе „Бисери“ са васпитачицама извели су диван програм. Затим су уручене захвалнице свим произвођачима, установама, пред-

узећима који су дали допринос у организовању ове јединствене пролећне манифестације.

Фестивал је окупио 20 излагача цвећа, биља, садница, цветних аранжмана, опреме за хортикултуру, декоративних материјала за саксије и друго. Штандове је посетио велики број грађана, који су имали прилике да гласају за најлепше уређен штанд. На крају манифестације уручене су дипломе и награде.

Д. Ивановић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА

Излет за памћење

Уз помоћ општине Чајетина, Удружења пензионера, туристичке организације месних заједница Рожанства, Сирогојна и Гостиља, 85 пензионера из Чајетине недавно је ишло на излет по завичају (на слици).

Пензионери су прво обишли Стопића пећину, а пред пећином су их дочекали љубазни домаћини из Рожанства са туристичким водичем.

Електрична енергија и саобраћај основа су својеврсног моста пријатељства српског и румунског народа. Ове године, 16. маја, навршило се пола века од званичног пуштања у рад хидроенергетског и пловидбеног система ХЕПС „Ђердап 1“, који чине електране и бродске преводнице.

Да би се изградио Ђердапски колос, у зони акумулационог језера потопљено је 6.879 хектара на српској и 3.562 хектара на румунској страни. Пресељено је 8.400 становника на територији Србије и 14.533 у Румунији. Због подизања нивоа воде реконструисано је седам пристаништа у Србији и осам у Румунији. Хроничари су забележили да је због плављења срушено више од 2.000 стамбених и пословних објеката, пет цркава, а измештена су и четири гробља на српској страни.

Југословенски и румунски градитељи су за непуних осам година, од септембра 1964. до маја 1972. године, подигли овај грандиозни објекат. Само на југословенској страни 14 радника је страдало.

Од тада до 16. маја 2022. године југословенски, односно српски део Ђердапског колоса произвео је 284 милијарде киловат-часова електричне енергије. ХЕ „Ђердап 1“ је европски лидер у производњи зелене енергије, каже инжењер Радомир Митровић, директор ХЕ „Ђердап 1“, и додаје да Ђердапска електрана производи око 15 одсто укупне енергије у електроенергетском систему Србије. Суседи Румуни у истом раздобљу произвели су 275,5 милијарди киловат-часова електричне енергије.

ХЕ „Ђердап 1“ је до сада извршила ревитализацију пет хидроагрегата од шест колико их има. Према речима директора Митровића, ревитализација

ХИДРОЕЛЕКТРАНА ЂЕРДАП 1, ПОЛА ВЕКА ЗА ПАМЋЕЊЕ

Године које су промениле и реку и људе

Бродске преводнице могу да приме десет хиљада пловила годишње

шестог предвиђена је од септембра 2022.

– Ревитализацијом се добијају нове машине за наредни циклус рада од 40 година, већа снага и више произведене електричне енергије – закључује директор ХЕ „Ђердап 1“.

Изградњом ХЕПС „Ђердап 1“ трајно је решено и питање пловидбе у сектору Ђердапске клисуре. Дунав је веома знача-

јан речни саобраћајни коридор Старог континента, чијих 588 километара пролази кроз Србију, од тога 92 км кроз општину Кладово. Сам дунавски коридор протеже се на 2.500 км, а нови трансевропски пловни пут са дунавским коридором има дужину од 3.505 км и повезује Северно са Црним морем. Овим коридором се превози гвожђе, цемент, житарице, наф-

та и њени деривати, вештачка ђубрива, руда, угаљ, огревно и друго дрво...

Гвоздена врата преводнице на српској страни од почетка рада до 16. маја 2022. године била су отворена 82.654 пута, односно, толико је преведено бродова и бродских конвоја са укупно 421.344 пловила. Укупна носивост пловила износила је 516,3 милиона тона у којима је превезено 250,7 милиона тона робе. Слично је и на румунској страни.

Директор „Ђердап 1“ Радомир Митровић каже да је модернизација бродске преводнице успешно обављена. Досадашњи капацитет преводнице са око 6.300 пловила, након реконструкције повећан је на 10.000 пловила годишње. Процес превођења бродова након ревитализације траје у просеку 70 минута, а пре радова трајао је 90 минута. Митровић каже да је повећана поузданост рада опреме за наредних 35 до 40 година.

Стручњаци су израчунали да је за пола века ХЕ „Ђердап 1“ пре него што подари воду „Ђердапу 2“ и Црном мору, оставио на српској и румунској страни 559,5 милијарди киловат-часова електричне енергије. ХЕ „Ђердап 2“ за 37 година рада произвео је што на српској што на румунској страни нешто више од 100 милијарди киловат-часова енергије. Свеукупно, Дунав је овом подручју досад оставио 659,5 милијарди киловат-часова.

Ови подаци показују колико је моћан ХЕПС „Ђердап 1“ са стручним људима који даноноћно производе и потрошачима испоручују тако потребну електричну енергију, а превођење бродова врше увек кад их има.

Урош Бановић

Они су их лепо уређеним стазама провели кроз пећину, а највише су се задржали у великој сали са бигреним кадама које су заштитни знак пећине.

Посебна атракција је водопад који се стропоштава са висине од десетак метара и одзвања овом речном пећinom кроз коју протиче Трнавски поток.

Одатле су кренули ка Сирогојну, где их је водич провео кроз Музеј на отвореном „Старо село“ који чува и приказује стамбену културу српских планинских села. Могли су да виде и познате производе златиборских плетилца које већ деценијама чувају традицију плетења вуном.

Пут је даље водио према Гостиљу, а тамошњи тури-

стички радници повели су их пешачком стазом према водопаду који се са више од 20 метара висине спушта у реку Катуншницу.

Дуга шетња низ Катуншницу и повратак уз литицу стрмим каменим степеницама заморили су већину пензионера, али ускоро су могли да се одморе на уређеној ливади где је био и већи број столова и столица. Ту

их је дочекао ручак и освежење соковима.

На крају путовања долином је одјекнула песма и музика ведрих пензионера. Чланови фолклорне секције су заиграли ужичко коло којем су се придружили и остали пензионери. Времешни учесници овог предивног излета показали су да и треће доба може да има своје лепоте и чари.

В. Бисић

ОПАСНОСТИ ЗА СТАРИЈЕ РАСТУ ТОКОМ ТОПЛИХ ДАНА

Упутство
за лето

Док смо чекали да стигне пролеће, стигло нам је лето и нагле високе температуре. Ово је доба године када можемо да будемо активни и уживамо на отвореном, али такође и период када су ризици од дехидрације и врућине највећи.

Превише топлоте није безбедно ни за кога, а још је ризичније ако сте старији од 65 година. Јер – већа је вероватноћа да ће старији имати неко хронично здравствено стање које мења реакцију тела на топлоту, као што је вероватније и да ће узимати лекове који нарушавају способност тела да регулише температуру или задржава знојење. Спољашња температура не мора да достигне 38°C да би некога довела у опасност.

Стручњаци наводе да би сазнање који здравствени фактори могу повећати ризик спречило многе случајеве топлотних удара. Ти фактори укључују пре свега: болести срца, плућа и бубрега; висок крвни притисак или друга стања која захтевају промене у исхрани, као што су дијете са ограничењем соли; промене на кожи повезане с годинама, као што су слаба циркулација крви и неефикасне знојне жлезде; генерално, смањено знојење узроковано лековима као што су диуретици, седативи, средства за смирење и одређени лекови за срце и крвни притисак (важно је наставити са узимањем али уз разговор са лекаром). Ризик се такође повећава ако је неко гојазан у великој мери или пак

неухрањен, као и ако претерује са алкохолом.

Мимо тих потенцијалних индикатора, предуго излагање врућини може бити сметња и за здраве и активне, и може изазвати више здравствених проблема груписаних под именом хипертермија, односно стање повишене унутрашње температуре.

Болести повезане са топлотом, наводе стручњаци, крећу се од благих стања као што су осип или грчеви до озбиљнијих – топлотни едем, синкопа и сунчаница, па до потенцијално опасних по живот стања као што је топлотни удар.

Топлотни грчеви су болно затезање мишића у стомаку, рукама или ногама и могу бити последица напорног рада или вежбања. Иако телесна температура и пулс обично остају нормални током топлотних грчева, кожа може да буде влажна и хладна. Због тога брзо треба пронаћи начин да се смањи температура тела – дубок хлад и пуно течности, али без алкохола и кофеина.

Топлотни едем је оток на глежњевима и стопалима од врућине. Најбоље је подићи ноге да би се смањило отицање, а ако то не функционише довољно брзо, треба проверити са својим лекаром.

Главобоља, конфузија, изненадна вртоглавица или мучнина такође могу бити знаци болести узрокованих топлотом, као што су топлотна синкопа и сунчаница. Синкопа може да изазове и губитак свести, те ако

се појаве симптоми одмах треба прекинути са свиме, сместити се у хлад, најбоље у просторију са клима уређајем, док не нестане осећај вртоглавице и пити пуно воде.

Ако се симптоми не изгубе и пређу у топлотну исцрпљеност, то је упозорење да тело не може да се охлади. Она се најчешће развија након више дана излагања високим температурама и неадекватном и неуравнотеженом узимању течности. Тада треба потражити медицинску помоћ да топлотна исцрпљеност не би напредовала до топлотног удара.

Топлотни удар је најтежа болест повезана са врућином и јавља се када тело постане неспособно да контролише своју температуру: телесна температура брзо расте, тело губи способност да се зноји и није у стању да се охлади. Он не мора настати као последица директног излагања сунцу, топлотни удар могу добити радници у пекари или крај високих пећи, као и возач у прегрејаном аутомобилу. Симптоми укључују веома високу телесну температуру (40°C), несвестицу, промену понашања (конфузија, борбеност, тетурање, могући делиријум), суву, црвену кожу, брз пулс и недостатак знојења. Са било којим од ових симптома одмах треба потражити лекара. У највећем ризику су старији који живе у кућама или становима без клима уређаја или вентилатора, људи који су дехидрирани или они са хроничним болестима, као и алкохоличари.

Шта је најбоље што неко може да уради за себе да би избегао сваки од ових случајева? Геријатри и други лекари специјалисти препоручују низ једноставних правила којих се треба држати по топлим времену.

Током лета активности (и вежбање) напољу је најбоље планирати рано ујутру или касније увече када су температуре ниже. Носити лагану одећу и, ако је могуће, остати у затвореном простору у најтоплијем делу дана. Ризично је чекати аутобус у гужви и по врућини, планирајте обавезе у време кад није шпиц.

Ако живите у кући или стану без вентилатора или клима уређаја, потрудите се да унутра буде што хладније. Ограничите употребу рерне, држите ролетне или завесе навучене током најтоплијег дела дана. Туширати се треба чешће или брисати сунђером натопљеним хладном водом.

Узимати течност, али избегавати алкохол и кофеин. Вода и сокови од воћа или поврћа су добар избор. Ако ваш лекар ограничава количину течности коју пијете или узимате лекове за избацивање воде, питајте га колико треба да пијете кад је топло време. Такође, избегавajte изузетно хладне течности јер могу изазвати грчеве.

При крају један баналан али важан савет – пратите временску прогнозу за све планове које имате. И одмарајте, одмарајте.

У топлим лету ваља уживати, али само безбедно.

М. Јовановић

ДЕМОГРАФСКИ ПРОБЛЕМИ ТРЕЋЕ ЕКОНОМИЈЕ СВЕТА

Драма Јапана

Прошле године број становника се смањио за 644.000

Јапан већ дуго прати репутација да је нација која најбрже стари и друштво у коме се данас продаје више пелена за одрасле него за бебе, а најновији извештај показује да се демографска драма ове далекоисточне државе, данас треће светске економије – продубљује.

Статистика коју је Министарство унутрашњих послова и комуникација објавило пред крај априла показала је да је број становника Јапана 1. октобра прошле године био 125,502 милиона, при чему је смањење током претходних 12 месеци износило 644.000 душа – што је нови рекорд.

Томе је пре свега допринела чињеница да је број преминулих надмашио број новорођених за 609.000, док је број оних који су напустили земљу био за 35.000 већи од оних који су се у Јапан доселили.

Поменути извештај је предочио и да је погоршана и демографска структура друштва: број оних у добу између 15 и 64 године био је такође рекордно низак: 59,4 одсто, док је постотак „седокосих“ – старијих од 65 – стигао до 28,9.

Најновија демографска слика је изазвала додатну пажњу

због твита који је тим поводом емитовао најбогатији човек света, Американац Илон Маск, у коме упозорава да ће, уколико се нешто не предузме „Јапан престати да постоји“, што би био „велики губитак за човечанство“.

Реакције на овај твит Маска на друштвеним мрежама су подсетиле да Јапан није једина велика економија са демографским проблемима, док је у већини коментара оцењено да је твит највећег глобалног тајкуна (који је управо у процесу куповине Твитера за вртоглавих 44 милијарде долара), бесмислен, јер ће Јапан, као и све друге земље, кад је реч о опстанку или нестанку делити судбину ове цивилизације.

Број становника Јапана је на силазној путањи од 2008. и оно што га прати јесте да је сваке године то смањење све веће. Те 2008. године пад је био око 20.000, да би до 2010. стигао до 100.000, а 2019. први пут премашио пола милиона.

Нова демографска слика земље била је повод за подсећање на њену демографску историју. У моменту када се, у другој половини 19. века, као држава и друштво модернизује и индустријализује, Јапан има само 30 милиона становника. Свеопшти полет прати и демографски успон, који нису зауставила ни два светска рата у којима учествује: у моменту када се

1945. Јапан предаје након што су два његова града, Хирошима и Нагасаки искусили страхоте атомских бомби, број његових становника је 77 милиона.

Демографска експанзија се зауставља тек 1974, када стопа плодности – просечан број рађања по жени – пада испод 2,1, што је минимум за просту репродукцију.

Прва „природна“ демографска промена се, међутим, збива тек 2005, када се први пут евидентира више умрлих него новорођених. Укупан број становника, међутим, захваљујући имиграцији којој су врата први пут одшкринута, али не и сасвим отворена – наставља да расте све до 2008.

Има више разлога због којих Јапан има суфицит бака и дека и дефицит њихових унука. Смањивање броја беба не почиње случајно 2008 – била је то, подсетимо се, година прве велике финансијске и економске кризе у овом веку, која је погодила и Јапан, чија је економија у последњој деценији прошлог века ушла у стагнацију од које се до данас није сасвим опоравила.

Током последњих деценија повећан је и удео жена у радној снази земље, а кад се томе дода масовна пракса прековременог рада, постаје јасније зашто јапански парови најчешће немају више од једног детета. А демографско правило је да

се тако улази у зачарани круг: мање беба значи мање парова кад одрасту и још мање њихових беба.

Због своје географије – јапанску територију чине четири велика острва (Хокајдо, Хоншу, Шикоку и Кјушу) и 6.852 мања, у многим случајевима ненастањена – затим историје и политичке културе, Јапан има аверзију према имиграцији, што је најчешћи демографски амортизер у западним земљама. Због тога се на неким пословима све чешће ангажују роботи.

Последица демографског назадовања је и чињеница да је у земљи данас око осам милиона напуштених домова, махом у руралним подручјима, а прогнозира се да би у догледно време могло да их буде и до 20 милиона. Прогнозе су наине да ће испод сто милиона становника Јапан имати већ око 2050.

На сличним демографским мукама су, додуше, и Кина, Јужна Кореја и (нама много ближа) Италија, док Немачка не крије да сваке године може да апсорбује 400.000 квалификованих радника, али се баш од Јапана очекује да свој демографски проблем решава тако да буде узор за остатак света.

На широј слици, број становника планете Земље наставља иначе да расте: данас нас је 7,9 милијарди, а до средине века ће нас бити 9,7.

М. Бекин

ГОДИШЊА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА ЛЕСКОВЦА

Главна брига о старима

Редовна годишња скупштина Удружења пензионера града Лесковца одржана је 11. маја у великој сали Дома пензионера у Лесковцу. Скупштини су присуствовали председници и чланови управе свих 105 месних одбора са територије града Лесковца.

Овим поводом одржан је и јубиларни концерт Женског певачког хора пензионера поводом 17 година постојања. Хору се на позорници придружила и Фолклорна секција пензионерског КУД „Сава Чокот“ из овог града.

На скупштини пензионера из Лесковца и Јабланичког управног округа размотрени су резултати деловања лесковачког Удружења у условима пандемије. Усвојени су бројни документи о финансијском пословању овог лесковачког

удружења грађана, као и веома амбициозни планови за 2022. и 2023. годину.

Договорено је да ће лесковачко удружење и ове године, 16. јуна, организовати „Међународни фестивал фолклора старих Србије“, и то 13. пут заредом. Такође, 25. маја Лесковчани су били домаћини друге

Регионалне мини олимпијаде старих спортиста, ветерана и рекреативаца. Хор Актива жена удружења пензионера започеће овог лета већу турнеју концертима и заједничким излетима са колегицама из других градова Србије. За почетак одређено је дружење у Пчињском управном округу.

– Лесковачко удружење пензионера је за чланове са најнижим примањима омогућило набавку огрева за наредну зиму на шест рата без камате – истиче Братислав Здравковић, председник лесковачког удружења и координатор удружења пензионера Јабланичког управног округа.

Планирано је да за три хиљаде најугроженијих пензионера до краја године из буџета удружења, средствима од чланарине, буду обезбеђени ваучери вредности око 2.000 динара за набавку хране и средстава за хигијену.

На скупштини пензионера су се чули веома занимљиви предлози и дискусије у вези са превазилажењем могуће инфлације и раста цена, имајући на уму да је од 35.000 пензионера у лесковачком крају њих 11.000 са најнижим пензијама.

Т. Стевановић

ПЕТА ИЗЛОЖБА ОБРЕДНИХ ХЛЕБОВА У ПИРКОВЦУ

Хлеб наш насушни

У порти манастира Свети Архангел Гаврило у Пирковцу, насељу у општини Сврљиг, 12. маја одржана је пета изложба обредних хлебова, славских и ситних колача и етно штандова под називом „Хлеб наш насушни“.

Око 200 учесника из Србије, Северне Македоније и Бугарске приказало је своју традицију и обичаје и лепо су се провеле у шумовитом пределу манастира. Највише је изложено обредних хлебова и организатор је предложио да се направи музеј обредних хлебова, са детаљима везаним за сваки празник.

Изложбу је све време пратио културно-уметнички програм и одржано је такмичење у пикаду. Манифестација је имала и хуманитарни карактер а прикупљена средства су усмерена за лечење болесних лица. Организатори овог скупа, Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, Удру-

жење Заједно до светлости, братство манастира и општина Сврљиг, уручили су учесницима захвалнице и медаље и организовали заједнички ручак за око 500 учесника и посетилаца. **С. Ђ.**

МАЈСКИ ШАХОВСКИ ТУРНИР У ДОЊЕМ БРЕСТОВЦУ

Надметање ветерана

У организацији Дома културе у Доњем Брестовцу, насељу на северу територије града Лесковца, 21. маја одржан је традиционални регионални Мајски шаховски турнир Брестовац 2022.

Ово лесковачко повртарско село два пута годишње у оквиру програма месног Дома културе, између осталих манифестација, организује и шаховски турнир. Ове године водила се беспоштедна битка љубитеља древне игре, углавном ветерана, по Швајцарском систему. За фаворите су важали прошлогодишњи победници турнира, али било је ту и новопријављених веома успешних категорија.

Прво место освојио је Горан Игњатовић из Ниша, друго Драгољуб Митић из Орљана, док се на треће место пласирао Јовица Савић из Ниша.

Брестовачке шахисте представљали су талентовани Марковићи, Небојша и Душан, отац и син. Победници овогодишњег Мајског шаховског турнира у Брестовцу добили су пехаре, дипломе и пригодне награде организатора и спонзора, а остали учесници захвалнице.

Планирано је да се „јесењи турнир шахиста“ лесковачког и нишког Поморавља одржи крајем године, у време Светог Николе. **Т. С.**

Поново редовне активности

После две године пандемије корона-вируса, и Удружење пензионера града Ниша се полако враћа редовним активностима. Кажу, живот не може, и не треба, да стане. Додуше, рад Удружења се одвијао и у време најжешћег ширења вируса. Јесте био прилично смањен, али ниједног тренутка није прекидан.

– Важно је било да не прекидамо рад. Извршни одбор Удружења се у тим ванредним околностима састајао бар једном месечно. Део активности обављали су и председници наших општинских организација. Уклапали смо се према тренутној епидемиолошкој ситуацији, али никада нисмо прекидали континуитет у раду – каже Властимир Гоцић (на слици), председник Удружења пензионера града Ниша.

Прошле године је сваки члан Удружења добио пакет са основним намирницама (10.261 пакет), а финансијским планом је

предвиђено да се и ове године реализује слична акција.

У нишком Удружењу годинама постоји фонд солидарности који функционише на принципу позајмице. Позајмљени новац се под повољним условима и без камате враћа у шест рата. Прошле године је више од 120 пензионера искористило овај вид помоћи.

– Ове позајмице су драгоцене за наше чланове – истиче председник Властимир Гоцић и наглашава да ће, у зависности од стања на жиро рачуну систем позајмица бити настављен и у овој години.

Нишки пензионери су врло заинтересовани за путовања и излете које Удружење организује. У протеклом периоду тих активности је било много мање, али кад се указала прва могућност, организована је посета манастиру Тумане. Интересовање је било изузетно, путовало се са осам аутобуса и једаним минибусом. Излете су за своје чланове организовале и месне организације пензионера.

Нишки пензионери очекују од свог удружења да настави са активностима које подржава најшире чланство. Ту свакако спада и организовање излета који су многим прилика да бар накратко забораве на свакодневне проблеме или осећај усамљености.

Љ. Глоговац

ГОИР ЛОЗНИЦА

Првомајски уранак

Градска организација инвалида рада Лозница је 2. маја 2022. године организовала традиционални састанак организација инвалида рада и сродних организација и удружења из више градова и општина Србије под називом Првомајски уранак. У Лозници су се, после двогодишње паузе, поново окупиле гости,

пензионери из Врбаса, Нове Пазове, Богатића, Шида, Голубинаца, Лајковца, Бање Ковиљаче, Црне Баре, Обреновца, Дворова из Републике Српске. Гости су обишли Тршић, манастир Трноша, Бању Ковиљачу и Сунчану Реку. Сви су били задовољни исказаним гостопримством и изразили су жељу да поново посете

овај крај. Пригодне поклоне за госте обезбедила је градска управа Лозница на чему им је

Градска организација инвалида захвална.

Г. О.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА МАЛИ ЗВОРНИК

Велики број чланова

Удружење пензионера Мали Зворник прошле године успешно је реализовало два пројекта – „Превоз пензионера и инвалида рада ради лакшег доласка лекару и у друге јавне установе“ и „Побољшање друштвено-социјалног живота пензионера и инвалида рада Малог Зворника“. Од 1.760 пензионера колико живи на територији градића поред Дрине, око хиљаду је учлањено у Општинско удружење. Председник Ратко Петровић (на слици, седи десно) истиче да из Фонда солидарности одобравају позајмице махом болесним и социјално угроженим члановима.

– Посредством Фонда ПИО добили смо 100.000 динара и додали нешто од наших

средстава, па смо уручили 120 хуманитарних пакета, појединачне вредности 1.500 динара. Потписани су уговори о сарадњи са четири осигуравајуће куће. РФ ПИО нам је омогућио да прошле године упутимо на рехабилитацију 26 пензионера, ове године смо добили пет места више – каже Петровић.

Мали Зворник је успешно учествовао на Летњим олимпијским спортским играма дринских пензионера Републике Српске и Западне Србије. Био је домаћин такмичења у риболову и шаху и освојено је друго и треће место.

Удружење поседује адекватан простор од 130 квадрата, са канцеларијама, салом за

састанке и ресторанома који је дат у закуп, где пензионери могу да уз друштвене игре, попију кафу и чај.

М. А.

ЛЕБАНЕ

Брзим возом до Новог Сада

Чланови удружења пензионера Лебана, у оквиру свог плана и програма културно-спортских и рекреативних активности, за време ускршњих празника организовали су једнодневну екскурзију на релацији Лебана – Нови Сад, уз возњу брзим возом од Београда до Новог Сада.

У самом Новом Саду упознали су се са најбитнијим знаменитостима града, Српским народним позориштем, катедралом, спомеником Светозару Милетићу, а обишли су и Петроварадинску тврђаву.

У Београду су пензионери из Лебана посетили споменик великом жупану Стефану Немањи, Савски трг и Београд на води.

Такође, пријатно поподне провели су на Авалском торњу, и уз пиће и кафу уживали у ресторану на торњу, посматрајући панораму Београда и шире околине.

М. Б.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Избори, помоћ, излети...

На изборној Скупштини Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке једногласно је изабрано ново – старо руководство. Сви месни одбори пензионера, као и делегати, поново су председнички мандат поверили Слободану Б. Пантићу (на слици), док је за потпредседника опет изабрана Живка Мица Ђурђевић.

Изабран је и нови Извршни одбор од 23 члана, док су делегати усвојили извештај о четворогодишњем раду и план активности за наредни мандатни период.

– На првој седници Извршног одбора одлучено је да се из сопствених средстава одвоји новац за куповину сто пакета у вредности по 1.000 динара, које ћемо уручити најугроженијим пензионерима. Морам да нагласим да смо од Савеза пензионера Србије добили рачунар и штампач, као и спортску опрему – прича Слободан Б. Пантић.

Одржано је неколико забава за пензионере и организован излет до Смедерева са обиласком смедеревске тврђаве. Чланови пензионерског КУД „Доња Јасеница“ учествовали су на смотри „Ја имам таленат“ у Лесковцу.

Сл. К.

МИРИЈЕВО

Прославили Ђурђевдан

Чланови Удружења пензионера „Треће доба“ Старо Миријево из Београда десети пут од оснивања прославили су Ђурђевдан, пркосећи годинама и пожутелим крштеницама. Рано ујутро чланице удружења су од Ђурђевданског цвећа исплеле венац који је касније положен на спомен-чесму подигнуту у част миријевских бораца палих у рату 1941–1945. У друштву, пензионерке су заборавиле на године и присетиле се како се некада, пре више деценија, овај празник значајан у нашој традицији славио уз песму, пошалице и неизоставно коло. За то време, мушки део удружења, прионуо је на припрему чувеног миријевског гулаша чију рецептуру стари Миријевци деценијама љубоморно чувају.

На ручак и дружење позвали су госте из других удружења, представнике општине Звездара и људе добре воље који несебично помажу рад Удружења те су им том приликом уручили пригодне захвалнице.

Уз живу музику, дружење је потрајало све док и последњи пензионер није шеретски признао да овакви напори нису више за њега.

Д. М.

СВРЉИГ

Почасни члан

Осамдесетједногодишња Бранислава Вељковић (на слици) пуних 25 година је „у строју“ Удружења пензионера Сврљиг, а онедавно је почасни члан тог удружења.

После пензионисања Бранче, како је зову, укључила се и активно ради са пензионерима. Наиме, она удружење сматра својим кућом и све чини да члановима буде пријатније.

Иако у поодмаклим годинама, свуда иде пешице, а обављала је одговорне дужности у удружењу и Месној организацији пензионера у селу Ђуринац.

– О удружењу имам да кажем све најлепше и са свима се слажем. Волим да путујем, да се дружимо, славио рођендане и друге датуме. О колегама могу све најбоље да кажем. Док сам жива, да будем здрава, то ми је највећа жеља – каже наша саговорница.

У слободно време Бранислава се бави виноградарством. Нека је срећна и дуговечна.

С. Ђ.

ТОПОЛА

Одржана Изборна скупштина

Удружење пензионера општине Топола, које броји 1.400 чланова, одржало је редовну Изборну скупштину. Присутствовало је 25 делегата из шест месних одбора.

На седници је поднет извештај о раду Удружења у претходном мандату. Чланови Скупштине усвојили су извештај о раду и предлог плана рада са програмским активностима Удружења за период од 2022. до 2026. године.

За наредни период планирано је омасовљење чланства, сарадња са другим удружењима, организовање разних промоција, излета, подела солидарне помоћи, учешће у спортским и рекреативним активностима.

У изборном делу Скупштине чланови су једногласно изгласали све предлоге месних одбора, па је за председника изабран досадашњи председник Љубиша Недељковић (на слици), за потпредседника Никола Банић, а за секретара Милан Стевановић. Изабрани су и чланови Извршног и Надзорног одбора.

М. С.

НИШ

Сећање на погинуле колеге

Удружење пензионера Полицијске управе Ниш, у знак сећања на своје колеге погинуле на Косову и Метохији 1999. године, као и много година раније, положили су цвеће на спомен-плочу у згради Полицијске управе, 13. маја, на некадашњи Дан безбедности.

Први пут откад је спомен-плоча постављена, позвани су чланови породица погинулих, а полагању је присуствовао и начелник ПУ, каже председница удружења, Живана Спасић.

Полагање је пропратило више локалних телевизијских и новинских екипа.

После полагања цвећа, организован је пригодни коктел у ресторану Полицијске управе.

Г. О.

АЛИБУНАР

Обезбедили огрев

Општинска организација пензионера Алибунар у сарадњи са Шумском управом у Банатском Карловцу обезбедила је 400 кубика гревног дрвета чија цена са урачунатим превозом, утоваром и истоваром стаје 6.000 динара по кубном метру. Кажу да ће и даље пратити потребе својих чланова како би за нову грејну сезону и за њих обезбедили огрев. Циљ

удружења је да заштити стандард чланова с најнижим примањима и сходно могућностима максимално им помогне. Од грева, преко исхране, неге и лечења. Један број пензионера с ниским примањима ићи ће на бесплатан опоравак у бању.

Поред бриге о стандарду чланства, ОО пензионера у Алибунару биће домаћин предстојећих спортских сусрета пензионера Јужног Баната. Биће то прилика да се друже и упознају, па и да уживају. По речима Милоша Окиља (на слици), председника ОО пензионера Алибунар, требало би сви да према припадницима трећег доба покажемо већу хуманост и солидарност и помогнемо у остваривању њихових права пред надлежним институцијама.

Ф. К.

ВЕЛИКА ПЛАНА

Кренула путовања

После паузе због пандемије, Удружење пензионера општине Велика Плана онедавно је почело са организовањем путовања. До сада су великоплањански пензионери ишли у Врњачку Бању и у Нови Сад, а у плану су излети до Вршца, Дивчибара, на Роштиљијад у Лесковац...

Иначе, одржана је и редовна годишња Скупштина Удружења где је усвојен извештај о раду и финансијском пословању за 2021. годину. Усвојени су програм рада и финансијски план за текућу годину.

Пензионери шахисти Удружења учествоваће током лета на неколико турнира, а организоваће и Меморијални турнир „Душан Алексић“ у знак сећања на некадашњег председника великоплањанских пензионера и истакнутог спортског радника.

Сл. К.

У ПОСЕТИ ДОМАЋИНУ РОДНЕ КУЋЕ МИЛУНКЕ САВИЋ

Учи школу и буди здрав и јак

Ускровитом брдском пејзажу планине Жељин, на седмом километру од Јошаничке Бање, налази се Копривница, једно од најпостojанијих средњовековних села у средњем току Ибра. У овом селу пуном живописних слика нетакнуте природе никада се није прекидао живот, од времена Немањића па до данас. Као и суседни Покрвеник, и Копривницу су од давнина красили честити сељани, мудри и отресити, и напасве вредни домаћини. Из једне такве, стамене породице Савић, потиче и наша највећа хероина, најодликованија жена Великог рата, Милунка Савић, велика у рату, а и у миру.

Када је 2015. године обновљена родна кућа Милунке Савић на темељима старе куће из 19. века и када се у предивном амбијенту указала у блиставом сјају некадашња окућница са вајатом, амбаром и салашом, пекарном и дрвљаником, у Центру за културу „Градац“ из Рашке лако су изабрали домаћина који би се бринуо и

Милан Раковић

одржавао родну кућу наше хероине. Кажу да није било бољег од Милана Раковића, пензионера из Копривнице, а некада дечака из Милункиног комшилука коме је она остала у најлепшим сећањима из времена њених долазака у Копривницу.

– Одрастао сам с њеним унуком Мирославом, заједно смо ишли у школу одавде из Копривнице. Када је Милунка долазила у род код својих, трчао сам да је видим, као и сва деца из села –

присећа се Милан својих школских дана. Говорила нам је да будемо поштени, да помажемо родитељима и да није срамота радити. Ја сам био дете сиромашак, носио сам у школу торбу од козје длаке. А онда, дође једном баба Милунка из Београда, тако су ми родитељи казали да је зовем, и донесе ми лепу кожну торбу и кратко ми рече: „Учи школу и буди здрав и јак“, с поносом нам говори вредни Милан Раковић док приводи

крају последњи откос око куће Милункине.

Милан не брине само о одржавању овог значајног културноисторијског локалитета, где се у октобру одржавају „Милункини дани“, већ је он ту да гостима и путницима каже и понешто више из обичног живота Милунке Савић, оно што се не може наћи ни у једној читанки или другој књизи. И зато, он није само домаћин који уме лепо да прича, он је одани гостопримник „своје бабе“. Сваког ће да дочека и почисти по овдашњем обичају, уз слатко и кафу и домаћу ракију. Каже, тако се то овде одвајкада обичавало, тако је и Милунка дочекивала госте.

Мада Копривницу данас прати судбина већине села у Србији, млади одлазе а стари умиру, домаћин Милан ипак верује у будућност родног села Милунке Савић. Проблем је само пут који треба изградити, уз путоказе који би путника усмеравали ка родној кући наше велике јунакиње. **М. Јаснић**

ПОМЕН ОСНИВАЧУ ЦРВЕНОГ КРСТА У ПАРАЋИНУ

Увек спремни да помогну

Поводом Светског дана Црвеног крста, 8. маја, у порти цркве Свете Тројице у Параћину (на слици) одржан је помен првом председнику Црвеног крста Параћин, свештенику Лазару С. Протићу, који је давне 1876. године био председник прве организације у Параћину.

Помену и полагању венаца присуствовали представници бројних удружења која се баве хуманитарним радом.

Шестог фебруара 1876. године основано је Српско друштво Црвеног крста у Београду. Истог дана почело је да ради још 35 одбора у градовима широм Србије. Један од њих био је и параћински Црвени крст за чије је оснивање заслужан свештеник параћинске цркве Лазар С. Протић.

Параћински Црвени крст је био посебно активан у доба међународних санкција када је дошло и до распада Савезне Републике Југославије и рата на просторима бивше СФРЈ. Велику улогу Црвени крст је имао у збрињавању становништва Параћина и 2006. године када

је дошло до експлозије војних магацина на брду Седми јули.

У оквиру редовних обавеза, Црвени крст спроводи пројекте у вези са бригом о деци и старима, сиромашним породицама и маргинализованим групама становништва. Као један од најважнијих и највећих пројеката

Црвеног крста Параћин издваја се народна кухиња.

Хумани волонтери и запослени Црвеног крста Параћин спремни су у сваком тренутку да помогну људима, у сарадњи са институцијама попут Дома здравља и Центра за социјални рад. Они редовно организују акције добровољног давања крви, мерења шећера у крви, крвног притиска, организују здравствено-превентивна предавања и саветовања. Наглашавају да ће уз помоћ људи добре воље чије мало некоме значи све, у складу са начелима којима се воде, овако наставити да раде и у будуће.

А. Грковић

Исплата на рачун геронтолошког центра

? Т. К., Београд: Мој отац је онедавно смештен у геронтолошки центар, установу за стара лица. Да ли може аутоматски његова пензија да се исплаћује на рачун дома и како да то реализујемо?

Одговор: Ако је пензионер смештен у дом за стара лица, без обзира на то да ли је у питању државни или приватни дом, на захтев корисника Фонд ПИО може да уплаћује пензију на рачун те установе. За овај вид трансфера новца не постоје трошкови исплате.

Да би се пензија уплаћивала на рачун те установе неопходно је да се Фонду ПИО поднесе Захтев за исплату у Републици Србији и достави уговор о смештају који је корисник закључио са домом, с подацима о броју рачуна. Уз захтев, надлежној филијали РФ ПИО се, поред уговора, шаље и изјава корисника (у слободној форми) и потврда банке преко које се исплаћивала пензија, о сагласности за промену начина исплате.

Документацију Фонду може доставити и установа уз сагласност пензионера. На рачун установе Фонд уплаћује и накнаду за помоћ и негу другог лица уколико корисник прима и ову новчану накнаду.

Документацију Фонду може доставити и установа уз сагласност пензионера. На рачун установе Фонд уплаћује и накнаду за помоћ и негу другог лица уколико корисник прима и ову новчану накнаду.

Породична пензија и студије у иностранству

? Н. В., Београд: Студирам у Енглеској и имам 20 година. Нажалост, недавно ми је преминуо отац. Да ли имам право да остварим породичну пензију иза покојног оца?

Одговор: Студенти који студирају на високошколској установи у иностранству или похађају стране студијске програме на даљину, посредством информационо-комуникационих технологија, третирају се као деца на школовању и имају право на породичну пензију за време студирања у иностранству, а најдуже до навршене 26. године живота.

Потребно је да уз захтев за породичну пензију доставите и потврду факултета који похађате којом се потврђује Ваш статус студента. Потврда мора да буде преведена на српски језик и оверена од стране судског тумача. Потврда о школовању се доставља сваке године најкасније до 30. новембра, у супротном се доноси решење о престанку права на породичну пензију.

Коначно решење

? Л. Ј., Ваљево: Дуже од годину дана примам накнаду по привременом решењу о пензији. Треба ли да поднесем захтев за доношење коначног решења и који је рок у којем Фонд ПИО мора да донесе коначно решење?

Одговор: Фонд ПИО по службеној дужности потражује недостајуће податке и доноси коначно решење, када се отклоне разлози привремености решења, односно када прибави податке који су потребни за доношење коначног решења. Законски рок за доношење коначног решења је три године, а ако у року од три године од дана правоснажности привременог решења нису утврђене недостајуће чињенице и подаци, акон-

тативни износ пензије постаје коначан, о чему се доноси решење по службеној дужности.

Ако се утврди да је аконтативни износ пензије мањи од коначног износа, Фонд ће разлику исплатити кориснику у целисти.

Ако се утврди да је корисник примом већи аконтативни износ пензије од коначног износа, Фонд доноси решење о повраћају више исплаћеног износа.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

! Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Правоснажно инвалидско решење

? В. Л., Ниш: Остварио сам право на инвалидску пензију, због тешког инвалидитета изазваног повредом у саобраћајној несрећи. Када могу да очекујем прву исплату пензије?

Одговор: Решење о потпуном губитку радне способности постаје правоснажно након истека рока за жалбу, тј. након 15 дана од дана кад је осигураник примио решење. Након правоснажности решења о потпуном губитку радне способности, доноси се решење о праву на инвалидску пензију и подаци се уносе у исплатну базу, а исплата започиње у првом наредном редовном термину за исплату. Уколико је захтев за инвалидску

пензију поднет из радног односа, решење о потпуном губитку радне способности се доставља и послодавцу који има обавезу да, након истека рока од 15 дана за жалбу, раскине радни однос и изврши одјаву са осигурања. Тек након тога Фонд доноси решење о праву на инвалидску пензију, којим се утврђује висина пензије и подаци се уносе у базу за исплату, а исплата започиње у првом наредном редовном термину.

Прелазак у другу банку

? К. Р., Београд: Желим да у другој банци отворим текући рачун на који ћу да примам пензију, али ми траже сагласност од прве банке. Да ли је то неопходно?

Одговор: Ако корисник пензије жели да промени банку, потребно је да уз попуњен образац захтева приложи и потврду банке у којој је примао пензију да су сагласни са променом начина исплате пензије, односно потврду да нема дуговања по рачуну.

Уговором о пословној сарадњи Фонда и пословних банака, Фонд се обавезује да ће кори-

стикну пензије који пензију прима преко текућег рачуна код банке омогућити промену начина исплате искључиво уз претходну писану потврду банке о измиренним обавезама према банци.

Разлог за овакво поступање је заштита пословања и средстава банке, у случају да клијент има неизмирене обавезе према тој банци, а жели да отвори рачун у другој банци.

Рад са непуним радним временом код једног послодавца

? К. Н., Зајечар: Радим скоро годину дана, али са непуним радним временом. Занима ме како се у таквим случајевима обрачунава стаж осигурања.

Одговор: За запослене који раде са непуним радним временом код једног послодавца, послодавац је дужан да плати допринос на најнижу основицу осигурања ако је исплаћена зарада нижа од тих основица, без обзира на дужину радног

времена. Из тога произлази да се као податак о стажу осигурања рачуна број месеци и дана проведених у таквом осигурању у календарском трајању, рачунајући сваки дан таквог рада као дан стажа осигурања, без обзира на број радних сати.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ВРСТА ШТАМПАРСКИХ РАДНИКА	ФРАНЦ. КЊИЖЕВНИК	ПОМОЋНИК СВЕШТЕНИКА	РОМАН МАКСИМА ГОРКОГ	ПРЕСИПАТИ ИЗ БУРЕТА	АМЕРИЧКА РОК ПЕВАЧИЦА	ГРАД У ЕНГЛЕСКОЈ
БРУКА, БЛАМАЖА							
СЕДМИ ПАДЕЖ							
УМОТАНО, ЗАВИЈЕНО							
ОСОБА ВИСОКОГ ПОЛОЖАЈА							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА				КОЊ У ПЕСМИ			ДРВО КЕДРА
ЛИСИЧЈИ РЕП				БИЛИЈАРСКИ ШТАП			
				НАЈАМНИ РАДНИК			
ОЗНАКА ЛОЗНИЦЕ			ЈЕЛО ОД КРОМПИРА				
			ХОМЕРОВ СПЕВ				
ТРАГ ДИВЉАЧИ (ФР.)					НАУЧНО ДРУШТВО		
					СИМБОЛ ФОСФОРА		
ВРСТА КОЊА							
ИНДИГО БИЉКА					ГРЧКО СЛОВО		
					ИЗРАЂИВ. КОРИТА		
ОЗНАКА ЗА ЧЕЛИК		ОДЈЕК, ЕХО				ОЗНАКА ЗА ВОЛТ	
		ОБРТАТИ				ЗАЧИНСКА БИЉКА	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СУКОБИ НАРОДА						
	ГРЧКО СЛОВО						
ИСЦЕПАН							
СТАРО ДОБА, АНТИКА							
ИСТА СЛОВА			ГРАД У ЈОРДАНУ	СИМБОЛ ТИТАНА			СИРЂЕ, КВАСИНА (ЛАТ.)
				ПОЛОВИНА			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЛУКА У ИТАЛИЈИ						
	СОБНА ПРЕГРАДА						
ВРСТА МАЈМУНА							
ПРАОТАЦ ИТАЛИЈАНА					ОЗНАКА ЗА МЕТАР	ПРВО СЛОВО	
						ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	
ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА							

ОСМОСМЕРКА

Т	И	Т	И	К	А	К	А	А
А	Р	Е	О	П	А	Г	М	Т
Р	Н	К	С	Р	З	С	Ј	А
А	О	С	А	Т	Е	Л	А	Б
С	Н	Т	А	Ч	Р	Р	Г	О
К	Е	И	У	М	И	А	О	Р
О	Т	Л	Л	Ј	Б	Ц	Д	К
Н	А	И	А	Г	Б	Л	А	А
А	С	Н	С	И	Р	И	Ј	А
Ц	А	О	Р	И	С	Т	А	Н

Све наведене речи треба пронаћи у лику осмосмерке. На крају ће остати три слова која дају назив једног органа у устима.

АКРОБАТА, АНСАМБЛ, АОРИСТ, АРЕОПАГ, АРИЈА, БАЛЕТ, ГЛИНА, ЕСТРАДА, ИЛИНО, ЈАГОДА, КАРАТЕ, КОКОС, РИСТАН, САТЕН, СИРИЈА, ТАРАСКОНАЦ, ТИТИКАКА, ТРКАЧИЦА, ЧЕСМА.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								✖
6			✖					
7		✖					✖	

ВОДОРАВНО: 1. Проповедање, 2. Чланови Радикалне странке, 3. Пиће пре јела, 4. Држава у Јужној Америци, 5. Град у Италији – Ознака за ампер, 6. Бугарска телевизија (скр.) – Општинска земља (мн.), 7. Аутомобилска ознака Аустрије – Учинак, дело – Хемијски симбол за ванадијум.

УСПРАВНО: 1. Очева или мајчина баба, 2. Војнички извештај, 3. Одећа – Хемијски симбол за уран, 4. Врста једногодишње биљке, служи за исхрану, 5. Ојачавати оковом, 6. Јединица за снагу (мн.) – Академија наука (скр.), 7. Француски песник, Пол (1895-1952), 8. Филмска звезда – Име ранијег француског глумца Монтана.

РЕШЕЊА-СКАНИРНАВКА: фразета, локатив, омоутано, великан, она, ат, срт, так, ло, пире, алир, нд, галопер, анил, ро, ч, јек, в, ратови, подеран, старина, ин, ти, Рапало, заморац, Ита, а, динимит.
УКРШТЕНЕ РЕЧИ: проповед, радикали, аперитив, болнива, Арона, а, бт атари, а, улич, в, ОСМОСМЕРКА: зуб.

Да ли сте знали ...

– да Уједињене нације од 2008. године 8. јун обележавају као Светски дан океана? Сврха обележавања је информисање јавности о утицају људских акција на океан, развој светског покрета грађана за океан и очување морских ресурса за будуће генерације. Тема овогодишњег Дана океана је Ревитализација: колективна акција за океан.

– да је више од 71 одсто Земљине површине прекривено „глобалним океаном“? Океани садрже око 1,35 милијарди кубних километара воде, што је око 97 процената све воде на планети. Океан чини могућим живот на Земљи јер око 70 одсто кисеоника који удишемо производе морске биљке, највише морске алге. Најдужи планински ланац на Земљи, Средњоокеански гребен, скоро је у потпуности испод океана и протеже се у дужини од 65.000 км.

– да иако је океан једно непрекидно водено тело, океанографи су га поделили на четири главна подручја: Пацифик (Тихи океан), Атлантски, Индијски и Арктички океан? Атлантски, Индијски и Тихи океан спајају се око Антарктика а неки океанографи то дефинишу као пети океан који се најчешће назива Јужни океан.

– да је највећи океан Пацифик? Он је приближно исте величине као и све копно на Земљи заједно. Пацифик има око 25.000 острва а дом је и највећих дубина на земљи, које се налазе у тзв. Маријанском рову. Права дубина овог рова није позната али најтачнија мерења постављају је на око 11 км испод нивоа мора. Научници кажу да је мање истражен од површине Марса или Венере.

– да најдужу обалу има Канада – 202.080 километара, и то на три океана: Тихом, Атлантском и Арктичком, док најкраћу има Монако – само четири километра? Земља са највише острва је Шведска – пребројаних има 221.831 а већина је ненасељена. Чак је и главни град Стокхолм изграђен преко архипелага од 14 острва са више од 50 мостова.

– да у океану постоји 28 великих група животиња, док их на копну има само 11? Кључну улогу играју ајкуле, оне на врху ланца исхране одржавају здраву равнотежу у систему који обезбеђује трећину светске хране и више кисеоника него све прашуме заједно. Студије су показале да би без те врсте биле избрисане многе морске популације, а промене би претрпели и гребени и само морско дно.

Лековите мисли

Лепа реч је најбољи лек. И најјефтинији.

Многи се надовезују на реч, али не и на посао.

У возу за боље сутра нема кола за спавање.

Глас истине се може прикрити, али се касније јаче чује.

Богат је на речима, а шкрт на делима.

Кацига нам чува главу, а кредит стандард.

Душан Старчевић

Хватање магле

Ако си нечија десна рука, немој је држати у туђем џепу.

Стрпљење злата вреди, али не знам што га плаћају живцима.

И ружни људи рачунају на лепу реч.

Ако не можеш да ухватиш маглу, онда се ничег не држи као пијан плота.

Ја се увек постидим пред џепарошима, немам ни један динар у џепу.

Бранка Лазић

Трпљење и уживање

Неки толико светле да друге заслепљују.

Чувари тескобе у себи шире своје идеје.

Све дође на ред, па и неред.

Није видео далеко, завукао се у себе.

Они који мрзе, и себи се згаде.

Ко научи да трпи, он може и да ужива.

Милијан Деспотовић

Бранислав Брана Николић

Ћирилица

И речи су као људи. Засијају тек на правом месту.

Тај достављач је сада доштављач. Променио је зубе, а не занимање.

Није без значаја како се корона пише, али битније је да се без ње лакше дише.

Српска ћирилица није свечарско одело па да је ретко у употреби.

Не стоп, него већа стопа наталитету.

Слободан Дучић

Аутоцензура

Добро се добрим враћа. Памти па врати.

Уживам у седамдесетим. Сећам их се.

Имам проблем са столицом. Сви хоће моју фотељу.

Аутоцензура је лишавање слободе.

Ја ценим себе. Али нико да плати.

Зоран Т. Поповић